

PEIKKOJEN JOULTU.

Lukemisia Lapsetta

B. Copelius'elta.

Tekijän luvalla suomennettu.

II.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1874.

A. Högbergin kustantama.

Sisältö:

- Ketä sinun pitää rakastamasi?	Siv.	1.
- Peikkojen joulu	"	2.
- Koivu ja tähti	"	11.
- Pikku Werna	"	22.
- Satu seitsemästä sisaruksesta	"	24.
- Sampo Lappelill	"	28.
- Myrsky ja Päivänpaiste	"	45.
- Luonnon salaisuus	"	52.

Ketä sinun pitää rakastamasi?

Enemmän, laps', kuin itseäs
Rakasta isääs, äitiäs,
Viel' enemmän maat' isien
Ja Luojaa yli kaikkien.

Hyvyyttä, nöyryytt' enemmän,
Totuutta, tunnon rauhaakin,
Kuin loistoisuutta joutavaa,
Ja valtaa, voimaa, tavaraa.

Työt', ymmärrystä enemmän
Kuin nautintoja elämän;
Enemmän vapautta la'in
Kuin komeutta matelijain.

Näit' enemmän jos rakastat
Kuin kaikkia, mi katoovat,
Niin nöyry Luojan jalkoihin;
Laps' köyhä olet kuitenkin.

Laps' köyhä olet syntinen
Ja kovin puutteen-alainen,
Ja tyhjä on sun omat työs
Ja arvottomat tietos myös.

Vaan pyydä Luojaa armostaan
Sua hengellensä johtamaan,
Niin keinon keksit, voimaa saat,
Ja sulle aukee taivaan maat.

Näin päivä päivält' edistyt
Ja rakkaudessa kehkeyt,
Ihmisten mieliks', Jumalan,
Ja hyödyks' maan ja taivahan.

Peikkojen joul.

Tuossa vähäisessä kauniissa huoneessa kadunkulmasessa oli jouluaattona sangen valoisa. Siellä paloi suuri joulupuu, koreita tähtiä, makeisia ja omenoita täynnänsä, ja haarakynttilät paloivat pöydällä, ja lasten oli mahdolloin pyyhä alallansa, joka kerta kun vähänkin narisi taikka ratiisi ulkona porstuassa. Eipä aikaakaan, niin jo tulikin joulupuffi sisään ja kysyi kuten ainakin, olivatko lapset olleet kiltit. Kaikki vastasivat yhteen suuhun: „kyllä!“

— „Kuulkaatpa nyt“, sanoi joulupuffi. „Jos lapset ovat olleet siivot, ei heistä suinkaan kukaan jää osattomaksi. Mutta se minun täytyy sanoa teille, että minulla tänä vuonna on puolta vähemmän joululahjoja annettavana, kuin viime vuonna“.

— „Mitäkö niin?“ kysyivät lapset.

— „No, sen minä kyllä sanon“, vastasi joulupuffi. „Minä tulen kaukaa pohjasta päin, ja siellä

minä olen lähnyt monesja köyhäsä tuwasja ja nähnyt monta pikkusta lasta, joilla ei tänä vuonna ole leiwänpalaa syödä jouluaattona, ja sen wuoksi minä olen antanut puolen joululahjoistani heille. Eikö se ollut oikein tehty?"

— „Oli, oli, se oli oikein, ja se oli kiltisti tehty“, huusivat lapset. Niinastaan Fredrik ja Lotta olivat aluksi aiwan waiti, sillä Fredrik oli ennen tottunut saamaan 20 joululahjaa, ja Lotta oli tottunut saamaan 30. Nyt he mielestänsä saivat peräti wähän, kun heidän oli määrä saada waan puoli sen wertaa“.

— „Eikö se ollut oikein tehty? kysyi joulupukki toisen kerran.

Nyt pyörähti Fredrik ympäri kengänkorollaan ja sanoi: „mimmoinen huono joulu se on, jota sinä tänä vuonna tarvitset meille? Peikoilla on parempi joulu, kuin sinä tahdot suoda meille!“

Ja Lotta rupeesi wuorostansa itkeä hyllyttämään ja sanoi: „saanko minä waan 15 joululahjaa? Niin, peikoilla on parempi joulu; minä tahtoisin että olisimme tänä iltana peikkojen luona!“

— „Wai niin“, sanoi joulupukki, „jolllette mitään muuta pyhdä, wien minä teidän heti sinne“; — ja niin hän sieppasi Fredrikin ja Lotan, yhden kumpaankin käteensä, ja weti heidän muassaan, waikka he pistiwät vastaan woimansa takaa.

Hei waan, tämä käwi pian, käwi warmaan ilman läwitse. Ennenkuin lapset tiesiwät mistään, he jo seisoiwat keskellä suurta metsää ja keskellä lumiknoksia. Siellä oli hirweän kylmä ja lunta pyrhytti, niin että tuskin woi nähdä korkeita kuusia, jotka seisoiwat

pimeässä yli-hypäri, ja aiwan läheltä metsästä kuultiin susien ulowan. Entä joulupuffi, — no, hän oli kofta taas tiesjäsä, hänellä ei ollut aikaa odottaa, hän aikoi vielä tänä iltana pistähtä aiwan monen kiltimän lapsen, kuin Fredrikin ja Lotan, tykönä.

Molemmat lapset rupefiwat huutamaan ja itkemään, mutta mitä enemmän he huujiwat, sitä likemmältä ulwoiwat sudet yli-hypäri heitä. „Tule, Lotta“, sanoi Fredrik; „meidän tähtyh hakea jotakin tupaa metsästä“.

— „Minun filmistäni on niinkuin näkisin vähäisen walkean tuolta kaukaa puitten wälistä“, sanoi Lotta. „Mennään sinne“.

— „Ei se mikään walkea ole“, sanoi Fredrik; „jäähynttilät ne waan owat, jotka pimeässä wälkkywät puista.“

— „Mutta minun mielestäni on niinkuin näkisin suuren wuoren edessäimme“, lausui Lotta. „Eieneekö se Peikkojen wuori?“

— „Kummoisia sinä puhut!“ sanoi Fredrik. „Peikkojen wuori on koko seitsemän penikulman päässä meidän kodistamme. Tule, niin mennään wuorelle, sieltä meidän sopii paremmin katsella ympärillemme“.

Tuumasta toimeen. He kiipesiwät eteenpäin korkeitten lumikinosten läwitse, pensasten ja kaatuneitten puitten ylitse, ja pääsiwät hetken perästä wuoren juurelle. Siinä oli pikkunen owi, ja owesta loisti jotakin walkeantapaista. Fredrik ja Lotta astuiwat walokohden, ja ennen pitkää he suureksi hämmästykseseen hawaitsiwat, että tämä oli Peikkojen wuori, ja he oliwat peikkojen tykönä. Mutta nyt oli liian myöhäinen pa-

lata, ja paitsi sitä sudet olivat niin lähellä, että nemelkein kirkistivat owesta sisälle.

Fredrik ja Lotta seisahtuivat hämmästyksissään kohta owen suuhun ja näkiwät edessään suuren salin, jossa peikot wiettiwät joulua. Heitä oli warmaan monta tuhatta, mutta kaikki olivat pikkuriikkejä, tuskin kynnärän pituisia, ja kaikki harmaisa waatteissa, kowin rhytistyneitä ja sängen wikkeliä. Pimeätä he eivät pelänneet, sillä kynnätiläin sijasta heillä oli kuoliaaksi paleltuneita kiiltomatoja ja lahonneita puunkantoja ja tuoreita silakoita, jotka kaikki loistiwat pimeässä. Mutta kun heidän mielensä teki koreata juhlatulitusta, silittiwät he suurta mustaa kissaa pitkin selkää, että se säkenöitsi, ja silloin moni heistä huusi: „ei, laffaa pois, laffaa pois, tulee liian waloijsa, ei tätä kukaan kestä!“

Sillä siitä owat kaikki peikot tässä maailmassa erinomainset, että he karkawat walkeutta ja joutuwat paholle mielin, kun joku saa nähdä heidän semmoijina kuin he todella owat. Sentähden wietettiin suuria pitoja, kun peikot huomasiwät, että päiwät käiwät yhä lyhyemmiksi, vuoden lopun joutuesssa, ja nyt käiwät yhä pitemmiksi. Ja silloin arweliwät peikot, ettei lopulta enään tulisi päiwä ensinkään, waan yksistänsä yö, ja tämä ilahutti heitä niin sydämmen pohjasta, että he tanssiwät nuoren sisässä ja wiettiwät joulua hupaisesti omalla tawallansa, sillä he olivat kaikki pakanoita eiwätkä tietäneet mistäkään paremmasta joulusta.

Ja sen hawaitsi kyllä, etteiwät peikot erittäin wiuisia olleet. He hywitteliwät toisiansa jää-makeisilla kylmässä talwi-yössä, ja puhalsiwat ensin jääpalasia, etteiwät ne olisi liian lämpimät, kun ne suuhun otet-

tiin. Oli siellä muntafin oivallista nautittavaa, jota oli valmistettu härkyläisistä ja hämähäkin sääristä, ja joulupuu oli siellä jäähynttilöistä laitettu, ja yksi heidän pikku-äijistänsä teki joulupukin virkaa. Kesellä tuota suurta salia istui peikkojen kuningas, jonka nimi oli Mundus, hänen wieresfään istui heidän kuningattarensa, jonka nimi oli Caro (waikka tämä kuuluu koiran nimeltä), ja molemmilla oli pitkä parta. He antoivat toinen toiselleen joululahjoja, niinkuin muutkin ihmiset. Kuningas Mundus antoi kuningatar Carolle parin niin korkeita puujalkoja, että tästä, kun hän kiipesi niiden nenään, tuli korkein ja ylhäisin rouwa koko maailmassa, ja kuningatar Caro antoi kuningas Mundukselle hynttilänjaksset, jotka olivat niin äärettömän suuret, että hän niillä sai niistetyksi koko maailman hynttilät, ja samalla kun hän niisti niitä, hän sammutti ne. Tuommoiset hynttilänjaksset epäilemättä muut weitikat mielellään tahtoisiwat saada peikoilta joululahjaksi.

Nyt nousi kuningas Mundus istuimeltaan ja piti kokoontuneille peikoille warsin uljaan puheen, jossa hän ilmoitti heille, että nyt oli pikkein kaikki walkeus loppuwa, nyt pimeyden warjot muuttuivat ikuisiksi kaikiin maihin ja peikot pääsiwat maailmaa hallitsemaan. Waan tuostakos peikot kaikin woiimin huutamaan: „hurro! eläköön suuri kuninkaamme Mundus ja pimeyden ikuinen walta ja peikkojen woima! Hi, hi, hi, hurro!“

Kuningas sanoi: „missä minun ylimmäinen wartijani on, jonka olen lähettänyt wuoren korkeimmalle kuffulalle tähyttämään, wieläkö mikään walon jäde on jäljellä maailmassa?“

Wartija tuli ja sanoi: „herra kuningas, sinun valtafi on suuri. Kaikkialla on pimeä“.

Taas hetken perästä kuningas sanoi: „missä wartijani on?“ Ja wartija tuli.

— „Herra kuningas“, hän sanoi, „minä näen aiwan laukana taiwaan reunalla pikkusen walkean, ikäänkuin tähden wilkkuwan walon, kun se lähtee ulos mustasta pilvestä!“ Ja kuningas sanoi: „mene takaisin nuoren kuffulalle“.

Taas kuningas hetken perästä sanoi: „missä wartijuni on?“ Ja wartija tuli.

— „Herra kuningas“, hän sanoi, „taiwas on synkkä raskasta lumipilwistä, enkä minä enään näe tuota pikkusta waloa“. Kuningas sanoi: „mene vielä takaisin nuoren kuffulalle“.

Taas sanoi kuningas hetken perästä: „missä wartijani on?“ Ja wartija tuli. Mutta nyt hawaitti kuningas, että wartija wapii ja hän oli aiwan sokea.

Kuningas sanoi: „sinä uskollinen wartijani, miksi sinä wapijet? Ja kuinka sinä tulit noin sokeaksi?“

Wartija sanoi: „herra kuningas, pilwet owat kadonneet, ja tähti, suurempi ja kirkkaampi kuin kaikki muut tähdet, loistaa tamaan kannelta. Tästä syystä minä wapijen, ja sen när saatti minun sokeaksi“.

Kuningas sanoi: „mitähän tämä tietänee? Eikö walkeus nyt ole kadonnut ja pimeyden walta ikuinen?“

Mutta kaikki peikot seisoivat yli-ympäri ääneti ja wawisten, eikä kukaan wstannut.

Lopuksi yksi joukosta huoi: „herra kuningas, täällä seisoo owen wieressä kaksi ihmisslasta. Kysytään heiltä; ehkä he tietävät enemmän kuin me“.

Kuningas sanoi: „kutsukaat tänne lapset“. Heti vedettiin Fredrik ja Lotta kuninkaan istuimen eteen, ja arvaa tuon helposti, että ne sillä kertaa olivat hymyillä päin, pahoilla mielin. Kuningatar näki heidän suuren pelkonsa ja sanoi yhdelle tonttu-ämmälle, joka seisoi walta-istuimen vieressä: „annappas lapsiraukoille vähän lohikäärmeen werta ja pari koppakiiskin kuorta wirwoitukseksi, että he saawat suunsa auki“.

— „Shökäät ja juokaat! shökäät ja juokaat!“ sanoi ämmä. Mutta tähän ei lapsilla ollut enjinkään salua.

Kuningas sanoi lapsille: „te olette nyt täällä minun wallassani, ja minun on woima muuttaa teidät wareksiksi taikka hämähäkeiksi. Mutta minua hyluttaa panna yksi arwoitus teidän eteenne, ja jos osatte selittää sen, annan minä wiedä teidät eheinä täiisiin kottiinne. Suostutteko siihen?“

— „Kyllä me suostumme“, sanoivat lapset.

— „No niin“, sanoi kuningas. „Mitä se tietää, kun walkea koittaa keskellä vuoden pimintä yötä, jolloin kaikki walkeus on kadonnut ja kivet hallitsewat maailmaa? Kaukaa idästä näkyy tähti, joka loistaa heleämmin, kuin kaikki muut tähdet ja uhkaa wallalleni perikatoa. Sanokaat minulle, lapsi, mitä se tähti merkitsee?“

Lotta sanoi: „se on tähti, joka jouluhöinä nousee Bethlehemin ylitse Juudan maalla ja loistaa ympäri koko maailmaa“.

Kuningas sanoi: „miksi se niin loistaa?“

Fredrik sanoi: „siksi, että tänä höinä on Wapahattajamme syntynyt, ja hänen se walkeus, joka walaisee

koko maailman. Ja tästä yöstä alkaa valkeus enetä ja kaikki päivät uudestaan pidentyä”.

Kuningas rupefi kovasti wapisemaan istuimellansa, ja hän sanoi jälleen: „mitä sen walkeuden herran ja kuninkaan nimi on, joka tänä yönä on syntynyt ja joka on tullut wapauttamaan maailmaa pimeyden wallasta?”

Molemmat lapset sanoivat: „Jesús Kristus, Jumalan poika”.

Mutta tuskin tämä oli lausuttu, ennenkuin koko vuori alkoi wäristä ja wapistä ja luhistua kokoon, ja raju tuuli puhalsi suuren salin läwitse ja kufisti kuninkaan istuimen, ja tähti paistaa heloitti sisään pimeinten rotkojen hlitse, ja kaikki peikot hajosivat kuin warjot ja sawu, kunnes ei muuta ollut jäljillä, kuin jäinen joulupuu, ja tämä alkoi kiiltää ja sulata, ja korkealta ilmasta rupefiwat enkelien äänet soimaan kuin kanteleet. Mutta lapset peittiwät kaswonja käsillään eiwätkä rohjenneet katsahtaa hlös, ja heihin tuli ikäänkuin uni, kun jotakuta kowin wäsyttää, eiwätkä he enään tietäneet, mitä wuoressa tapahtui.

Kun he jälleen heräsiwät, mafasiwat he kumpikin wuoteessansa, ja walkea paloi pesässä, ja wanha Kaisa, jonka aina oli tapa herättää heidät, seifoi wuoteen wieresssä ja sanoi heille: „joutukaat hlös, että ehditte kirkkoon!”

Fredrik ja Lotta nousiwat istualle ja katseliwat hämmästhneinä Kaisaa, tokko hän kenties oli waan khyvärän pituinen, parta leuassa, ja tahtoi tarita heille lohikärmeen werta ja koppakiiskin kuoria. Mutta sen sijaan he huomasiwat, että kahwipöytä tuorehin joulukafkuinensa jo seifoi walmiina, sillä jouluaamuna kaikki

lapset saivat kahwia, waikkei sitä tapaa muutoin pidetty. Ja ulkoa kuului kulkusten kilinä, ihmisiä lähti pitkät jonot kirkkoon, ja walkeita näkyi kaikista akkunoista, mutta kaikkein kirkkaimmalta loisti kirkko.

Fredrik ja Lotta katselivat toinen toistansa eivätkä tohtineet jutella Kaisalle, että he oliwat olleet peikkojen joulua wiettamässä. Kenties hän ei olisi uskonut heitä, waan nauranut ja sanonut, että he oliwat nukkuneet koko yön wuoteesiansa. Et sinä sitä tiedä, enkä minä sitä tiedä, eikä kukaan oikein tiedä, kuinka asian laita oli. Mutta jos sinä tiedät sen, ja jos minä tiedän sen, emme ole kumpikaan sitä tietäwinämme, ja jollei kukaan sitä tiedä, ei myöskään kukaan tiedä, tiedätkö sinä sen ja tiedätkö minä sen. Ja nyt sinä tiedät, mitä minä tiedän, josta en mitään tiedä, ja hauska olisi tietää, mitä sinä tiedät ja tiedätkö sinä enemmän kuin minä tiedän.

Koivu ja tähti.

Tiedämpä vieläkin vanhan tarinan pojasta ja työstä, jotka koko elämänsä waelsiwat yhtä ainoata päämaalia kohden. Kuinka moni meistä saattaa sen sanoa itsestänsä?

Satawiiikymmentä vuotta sitten oli Suomessa suuri hätä. Sota raiwosi joka paikassa, kaupungeja ja taloja paloi, wiljawainiot tallattiin ja ihmisiä kuoli sadoin tuhansin miehen, nälän, maanpakolaisuuden ja hirweitten tautien kautta. Silloin ei nähty eikä kuultu muuta, kuin huokauksia ja kyhneleitä, walitusta, surua, tuhkaa ja werta, ja ne, jotka wiimeiseen toivoivat, eiwät lopullisesti enää tietäneet, mitä heillä oli toivotavaa. Sillä Jumalan witsaus kurvitti ankarasti maamme, ja sen ajan tapauksia ei ikinä unohdeta. Tämän suuren onnettomuuden aikana tapahtui myös, että useat perheet hajosiwat, niin että muutamat wiettiin wihollisen maahan, ja toiset pakeniwat metsiin ja korpiin, tahti kaukaiseen Ruotsiin; waimo ei enää tietänht miehensä, ei weli sisarestaan, isä ja äiti eiwät tietäneet oliwatko heidän lapsensa elossa wai kuolleet. Sentähden, kun rauha wiimein tuli ja vielä elossa olewat palasiwat, niin harwa se oli, jonka ei tarwinnut ketään omaisistaansa katiwata ja murehtia. Kuten luemme sadussa ritari Siniparran nuoresta waimosta, että hän lähetti sisarensa torniin, josta sopi nähdä kauaksi pitkin tietä, ja aina wähän päästä kyshi häneltä: „Anna sisareni,

näetkö jonkun tulewan?" — samaten kysyi moni toiseltaan, kun tupa tuntui kolkolta, eikä rakkaita kuulunut: „etkö näe ketään tulewan?„ — etkö vielä ketään?" ja tavallisesti vastattiin: „en ketään, en ketään!" Mutta joskus tapahtui, niinkuin Siniparran sadussa, että kaukana tiellä nähti pieni tomu=pöly; se liikeni, ja vihdoinkin nähtiin joukko pakolaisia, jotka etsivät omaisiansa... Niiden joukosta isän ja äidin silmät hakivat rakkaitansa, ja jos he monen, monen vuoden kuluttua heidät löysivät, silloin oli ilo, niinkuin ei surua olisi ollutkaan, asumukset kohosivat äkkiä nudestaankin, pellot pian jälleen vihannoitettiin ja menneitten surujen jälkeen koitti uusi aika.

Tämän pitkän sodan aikana oli, muun muassa, kaikki pientä siskoa, poika ja tyttö, wiethi kauaksi vieras maalle, jossa olivat joutuneet hywäin ihmisten käsiin. Vuodet kuluiwat, siskot kaswoiwat isommiksi, eiwätkä kärkeet mitään puutetta, mutta waikka heillä oli kaikki ystä kyllin, eiwät he kuitenkaan woineet unhoittaa isää, äitiä ja synnyinmaatansa. He olivat wangiittujen juutalaisten kaltaiset Babilonissa, jotka ripustiwat kanteleensa pajuihin, eiwätkä woineet weisata, ei soittoa eikä hypellä vieras maalla, sillä heidän sydämensä oli Jerusalemissa.

Kun jitte huhu kertoi, että Suomessa oli rauha, ja että kaikki, jotka tahtoiwat ja kysyiwät, saiwat palata sinne, silloin tuli vieras maa lapsille liian tunkkainen, ja he pyysiwät saada mennä kotia.

Munkalaiset, heidän hoitajansa, naurahiwat ja sanoiwat: „kotia, niinkö? woi teitä! tiedättekö, kuinka pitkä matka sinne on? Enemmän kuin sata penikulmaa."

— „Wähä tuosta“, wastasivat lapset, „kunhan kotiin pääsemme.“

— „Mutta eikös teillä meidän luonamme ole uusi kotinne? Täällähän on teillä waatteita ja ruokaa kyllyiksi, hyviä hedelmiä syödäkseenne, maitoa juodäkseenne, lämpöiset waatteet, somat asunnot ja ystävälliset ihmiset, jotka sydämmeestään teitä rakastawat. Mitä kaipaatte vielä?“

— „Niin on“, sanoivat lapset, „mutta meidän tekee mieli kotia.“

— „Rodisjanne on suuri hätä ja puute kaikista. Siellä tähtyy teidän elää suuressa köyhyydessä, sammalet wuoteenanne, kuusenhawuinen maja suojananne, tuuli ja pakkaneen alituisina seuralaisianne, ja puun kuori jokapäiwäisenä leipänänne. Wanhempanne, weskijenne, sisarenne ja kaikki ystäwänne owat jo aikaa sitte kuolleet; etsiesjänne heidän jälkiänsä, löhdätte susien jäljet, jotka owat kulkeneet hankia myöden sillä autiolla paikalla, kussa mökkinne seisoi.“

— „Niin“, sanoivat lapset, „mutta meidän tekee mieli kotia.“

— „Mutta kymmenen vuotta on kulunut sitte kun teidät kuljetettiin sieltä pois. Silloin olitte pienet ja hymmärtämättömät: wiisi vuotta wanha oli weli ja neljä vuotta wanha oli sisar. Nyt olette wiidentoista ja neljäntoista wuotisia, ja vähän tunnette maailmata. Olette unhottaneet kaikki, sekä tien sinne, että itse wanhempannekin, ja samoin owat wanhempanne myös unhottaneet teidät.“

— „Niin“, sanoivat lapset, „mutta meidän tekee mieli kotia.“

— „Kuka teille osoittaa tietä sinne?“

— „Jumala“, sanoi poika. „Paitsi sitä muistan, että vanhempani kartanolla on iso koiwu, jossa kauriit lintuset laulavat auringon noustessa.“

— „Ja minä muistan“, sanoi tyttö, „että tähti iltafilla kimaltelee koiwuun lehtien välitse.“

— „Lapsi raukat“, sanoivat wieraat kaswattajat, „pyhntönnö on houkka ja tuliji teidän turmioksenne.“ — Ja he kielsiwät lapsia koko asiata ajattelemastakaan.

Mutta mitä enemmän he kielsiwät, sitä enemmän lapset tätä miettiwät, ja sitä he eiwät tehneet tottelemattomuudesta, waan sentähden, että halu palata kotimaahan alati oli heidän mielessänsä.

Wihdoin, eräänä kuutamo-hönnä, kun poika ei ajatujiltaan saanut wähääkään unta silmiinsä, kysyi hän sijarekansa: „Mukutko?“ Hän wastasi: „en woi nukua, kotimme on mielessäni.“ „Miin minunkin“, sanoi poika. „Tule, paukaamme waatteemme kokoon ja paa-kaamme täältä. Minusta tuntuu kuin Jumala alati kuiskei sydammesjäni: mene kotia! mene kotia! Ja mitä Jumala sanoo, ei woi olla syntiä.“

— „Miin“, sanoi sijar, ja he lähtiwät hiljaa pois.

Ulkona walaiji kuu kirrkaasti teitä ja polkuja, ja yö oli ihana. Hetken kuluttua wirkoi tyttö: „tiedätkö weljeni, minä pelkään, ett'emme löhdä tietä kotiin.“ Weikko wastasi: „menkäämme aina luodetta kohden, jonne juhannus-aikana näemme auringon laskewan, siellä päin on kotimme.“

Hetken päästä sanoi sijar taas: „tiedätkö weljeni, minä pelkään, että pedot ja rosnot tekewät meille pahaa.“ Weli wakuutti: „Jumala on meitä warjelewa,

Muistatko vielä rukousta, jonka, pieninä ollessamme, opimme kotona:

Sa Luojarahsi luota waan,
Hän auttaa sua ainiaan."

— „Niin“, sanoi tyttö. „Sumala on kyllä lähettävä enkelinsä kulkemaan rinnallamme wieraassa maassa.“

He viensivät nyt ilo-mielin eteenpäin. Poika teki itselleen tukewan sauwan tammi-puun westästä, sillä puolustaaksensa itseänsä ja sijartansa. Mutta heille ei mitään pahaa tapahtunut. Eräänä päivänä saapuivat he paikkaan, josta kaksikin yhtä leweätä tietä erkani eri haaroille, eivätkä tietäneet, minnepäin kääntyä. Silloin wiserтели wäsemman tien warrella kaksikin pientä lintua. „Tule“, sanoi weli; tämä on oikea tie, sen kuulen lintujen wiserrhyksistä.“ — „Niin“, sanoi tyttö, „meidän lintumme owatkin toisenlaiset kuin muut, Sumalan enkelit owat pukeuneet linnun haamuun, johdattamaan meitä kotia“.

He kulkiwat eteenpäin, ja linnut lensiwät oksalta oksalle heidän edellänsä, niin witkaan, että lapset helposti taisiwat seurata niitä. Lapset söiwät metsän hedelmiä ja joiwat lähteitten kirkasta wettä, sekä lepäsivät öisin pehmeillä karhun-sammaleilla. Zhmetellen huomasiwat he, että kuhunka ikinä päivällä saapuivat, saiwat he ruokaa, ja kussa illalla pyhähtywät, löysiwät sopiwan lepo-sijan. Tätä he eiwät woineet hymärtää. Mutta joka kerta lintuja nähdessään, huudahtiwat he: „katso, Sumalan enkelit johdattawat meitä!“ — Näin kulkiwat pitkät matkat eteenpäin . . .

Wiimein alkoi tyttö uupua, ja sanoi pojalle: „milloin saamme alkaa koiwuamme etsiä?“ Hän wastasi: „Wasta

sitte, kun ympärillämme kuulemme ihmisten puhuvan sitä kieltä, jota isämme ja äitimme puhuiwat."

Taas he kulkiwat pitkät matkat pohjoseen ja länteen päin, kesä oli loppumaisillaan ja metsässä kävi ilma kolkoksi. Tyttö kysyi: „eikö koiuamme vielä näh?" Poika vastasi: „ei vielä."

Maisemat, joita he kulkiwat, kävivät nyt toisennäköiseksi. Tähän saakka oliwat astuneet awaroita tasankoja, mutta tuliwat nyt sentuihin, joissa oli wuorotellen kukkuloita, wuoria, wirtoja ja suuria järwiä. Tyttö sanoi: „miten pääsemme jyrkkien wuorien yli?" Poika vastasi: „minä kannan sinua." Ja niin hän tekiin.

Taas kysyi tyttö: „kuinka pääsemme ryöppyisten wirtojen ja aawain selkien yli?" Poika sanoi: „me soudamme." Ja hän souti yli järwien ja wirtojen, sillä aina kun he tuliwat rannalle, oli siellä wene, ikäänkuin heitä warten. Mutta muutamain wirtain yli ui poika sijarinensa. Ja kewinä he uiwatkin kuin jorsat, sillä enkelit lensiwät linnun haamussa heidän siwullansa, osoittaen tietä.

Kerran oliwat he kulkeneet koko päivän lepäämättä, aamusta saakka, ja oliwat kowasti wäshyneet. Illalla he saapuivat yksinäiseen taloon, joka wasta oli rakennettu suurista hirjistä, entisen palaneen kartanon sijalle. Kartanolla oli pieni lapsi nauriita kuorimassa. „Etkö antaiji meille yhtä naurista?" kysyi poika.

— „Tulkaat tupaan", sanoi lapsi; „siellä antaa äiti teille ruokaa."

Silloin taputti poika innoftaasti käsiänsä, shleili ja suuteli lasta, itkien ilosta. „Mitki olet niin iloinen weljeni?" — „Mitki", kysyi tyttö. „Etkö iloitsiji?"

wastasi poika. „Tämä lapsi puhuu isämme ja äitimme kieltä. Nyt saamme ruweta etsimään koiwua ja tähteä.“

He menivät nyt tupaan, jossa heitä otettiin ystävällisesti vastaan. Talon wäki kyhyi lapsilta, mistä he tulivat. Poika wastasi: „me tulemme wieraalta maalta ja haemme kotiamme, mutta meillä ei ole muuta merkkiä, kuin kartanolla kaswawa koiwu, jossa lintuset laulawat auringon noustessa, ja jonka lehtien välitse kirkas tähti iltafella tuikkii.“

— „Lapsi-parat“, sanoivat he surkutellen. „Maailmasja kaswaa monta tuhatta koiwua, ja taiwaalla loistaa tuhansittain tähtiä. Kuinka oliji mahdollistakaan, että niin monien joukosta löytäisitte juuri ne, joita etsitte?“

Poika ja tyttö sanoivat: „Kyllä Jumala meitä johdattaa. Owatpa hänen enkelinsä jo saattaneet meitä pitkät matkat omaan maahamme. Olemmehan jo puoleksi kotona.“

— „Suomi on awara“, sanoivat tuwan asukkaat, pudistaen päätänsä.

— „Mutta Jumalapa on vielä suurempi“, wastasi poika. He kiittiwät talon wäkeä ja menivät matkoihinsa. Nyt ei heidän enää tarwinnut syödä ja maata metsissä, waan kulkiwat talosta taloon, ja waikka suuria korpia oli ihmis-asumusten välillä, ja yleensä suuri köyhhyys, saiwat he kuitenkin aina yösijaa ja leipää, kun tarwitsiwat, sillä kaikki sääliwät heitä. Mutta koiwua ja tähteä eiwät he löytäneet. Talosta taloon etsiwät he niitä, ja näkiwät monta koiwua ja monta tähteä, waan ei etsittyjä.

— „Di“, huokasi tyttö, „Suomi on niin suuri ja me niin pienet!“ Emme ikinä löydä kotiamme“. Mutta poika nuhteli häntä, sanoen: „uskotko Jumalaa?“ — „Uskon“, sanoi tyttö. — „Sitte myös tiedät“, sanoi poika, „että suurempiaakin ihmeitä on tapahtunut. Kun paimenet yöllä waelsiivat Bethlehemiin, kulki tähti heidän edellänsä. Se kulkee meidänkin edellämme, jos waan uskomme.“

— „Niin kyllä“, sanoi tyttö, kuten tapansa aina oli sanoa weljellensä. Ja iloisella mielellä jatkoivat he matkansa.

Viimein, kuljettuansa toista vuotta, tulivat he eräänä iltana yksinäiseen taloon. Oli helluntai-ilta Toukokuu lopulla, jolloin kesän ensimmäiset lehdet olivat puhkeamaisillaan. Kartanolle tullessaan, näkiwät he siinä suuren tuuhealatawaisen koiwun, jonka pienten waaleanwehreiden lehtien wälitse loisti illan hämärässä heloitawa ilta tähti. Illat olivat jo niin kesäiset, että ainoastaan tämä tähti, joka on suurin ja kirkkain kaikista, näkyi taiwaan kannella.

— „Tuossa on meidän koiwu!“ huudahti poika heti.

— „Tuolla on meidän tähti“, sanoi tyttö samassa. Ja syilleen toisiansa, kiittiwät he Jumalata ja itkiwät ilon kyyneliä.

— „Tässä on talli, johon isä aina wei hewosensa“, sanoi poika miettiiwäisesti.

— „Ja minä tunnen koiwon, josta äiti juotti lehmä“, sanoi tyttö.

— „Tässä on kassi pientä ristiä koiwun juurella; mitähän ne merkiinee?“ tuumasi poika.

— „Minä pelkään mennä tupaan“, sanoi tyttö.

„Mitä, jos isä ja äiti eivät enää olekaan elossa tai eivät enää tunne meitä! Mene sinä edellä, veljeni!“

— Kuunnellaanpas ensin owella,“ sanoi poika syksivällä sydämmellä.

Tuwasja istui wanha mies waimonsa kanssa; wanhoja eivät he oikeastaan olleet, mutta suruista ja murheista olivat heidän kaswonsa ennen aikoja rypistyneet.

Mies sanoi waimolle: „nyt on helluntai, jona Jumala lähetti Lohduttajan murheellisille sydämmille; mutta meille ei tule lohdutusta. Kaikki neljä lastamme ovat pois: kaksiki lepää koiwun alla, kaksiki wiettiin wihollisten maahan, josta eivät suinkaan enää ikinä palaja luoksemme. Tulkala on yksin olla wanhoilla päiwillä.“

Waimo sanoi: „eikö Jumala ole kaikkiwaltias ja ijäti hyvä? Hän, joka johdatti Israelin lapset wankuudesta, woipi antaa meillekin lapsemme jälleen, jos Hän sen hyväksii näkee. Kuinka wanhoja nuorimmat lapsemme nyt olisivat, jos he vielä eläisivät?“

Isä sanoi: „poika oliji kuudentoista- ja tyttö wiidentoista- wuotias. Di, niin suurta Herran siunausta emme ole ansainneet, että saisimme rakkaat lapsemme takaisin.“

Hänen vielä puhuessaan, awautui owi, ja sisään astui poika ja tyttö, jotka sanoivat tulewansa kaukaa ja pyhysivät leipäpalasta.

— „Tulkaa lähemmäksi, lapset“, sanoi isä, „ja jääkää meille yöksi. Yhtä suuret olisivat meidänkin nuorimmat lapsemme, jos he eläisivät ja vielä olisivat luonamme.“

„Katsjo“, sanoi waimo, „kaksiki niin ihanata lasta! Di, yhtä kauniita olisivat meidänkin lapsemme, jos eläisivät ja olisivat täällä.“

Ja molemmat vanhemmat itkivät katkerasti. Nyt eivät lapset enää voineet salata itsiänsä, vaan riensivät kyynelel-silmin isän ja äidin kaulaan, huudahtaen: „ettekö tunne meitä? olemmehan teidän rakkaat lapsenne, ja Jumala on ihmeellisesti johdattanut meitä takaisin teidän tyköenne vieraalta maalta.“

Ja vanhemmat syleilivät heitä sanomattomalla rakkaudella, lankejivat polvilleen lastensa kanssa ja kiittivät Jumalata, joka itse helluntai-aattona oli suonut heille kaikille niin suuren lohdutuksen.

Sitte täytyi lasten kertoa kaikki elämänsä vaiheet, ja vanhemmat tekivät samoin; ja vaikka kukaan osastaan oli saanut maistaa paljon surua, oli nyt suru kokonaan unhotettu ja iloksi muuttunut. Isä koitteli pojan käsiwarjia, ja oli hyvällä mielellä, kun huomasi ne jäntewiksi ja wahwistuneiksi, ja äiti silitteli tyttärensä tummaa tukkaa, suudellen sadat kerrat hänen ruusuisia poskiansa. „Jotakin hyvää minä jo aavistinkin tapahtuvan“, sanoi äiti lapsellisella ilolla, „kun kaksi outoa lintua tänään lauloivat niin iloisesti koivussa.“

— „Me minä kyllä tunnen“, sanoi tyttö. „Me owat kaksi enkeliä linnun haamussa, jotka koko matkan owat lentäneet edellämme, ohjaten kulkuamme, ja nyt he iloitsawat meidän kanssamme, kun olemme kotimme löytäneet.“

— „Tule vielä kerran tervehtimään koivua ja tähteä“, sanoi poika. „Katso, sijareni, sen alla lepäävät pienet siskomme. Jos me lepäisimme tuolla wiheriäisen mättään alla, ja siskomme seisoi-sivat täällä meidän sijassamme, miten meidän silloin olisi?“

— „Totta silloin olisitte Jumalan enkelinä taivaassa“, wastasi äiti lempeästi.

— „Nyt tiedän“, sanoi tyttö. „Enkelit linnun haamussa, jotka koko matkan ovat meitä seuranneet, ja jotka tänäpäivänä ovat koiwussa kotiintuloamme ennustaneet, ne olivat pienet siskomme, jotka nukkuvat haudassa. Ne, ne aina kuiskasivat sydämmisjämme: menkää kotia! menkää kotia, lohduttamaan isää ja äitiä! Ne osoittivat meille tietä erämaassa, ett'emme nälkään näänthyneet, valmistivat meille sammalista wuoteet, ett'emme kuoliaiksi paleltuneet, ja lähettivät meille weneet, ett'emme hukkuneet wirtojen rhyöpyssä. Ne myös sanoivat meille: tuolla on oikea koiwu, tuolla oikea tähti, tuhanten seassa. Sillä Jumala oli walinnut heidät ja lähettänyt meitä suojelemaan. Kiitos, siskokset! Kiitos, hyvä Jumala!“

— „Katsa“, sanoi poika, „kuinka tirkastuneena taiwaan lempeä tähti kimaltelee koiwun lehtien välitse! Nyt olemme kotimme löhtäneet; nyt, sisar, emme pyri edemmäksi!“

— „Kakkaat lapset“, sanoi isä, „ihmisen elämä maailmassa on waellusta ijäistä päämäärää kohden. Waeltakaa eteenpäin, Jumala sydämmesssä ja ijankaikkinen pää-maali alati silmäinne edessä! Enkelit saattajinanne, kuljitte wakawasti; osoittakoot ne teille wast' edeskin tietä. Te etsitte koiwua; se merkitse isänmaatanne. Niin, isänmaanne eteen työtä tehkää ja isänmaatanne rakastakaa koko elinaikanne! Te etsitte tähteä; se merkitse ijäistä elämätä. Olkoon se walonanne koko elämänne ajan!“

Lapset ja äiti panivat kätensä ristiin ja sanoivat:

— „Amen ja se tapahtuoon!“

Pikku Verna.

Hän oli kukka hieno
 Maailman tarhassa,
 Silmissä loiste vieno
 Ja ruusut poskilla.
 Kun keijui kukkamaille
 Hän kera siskojen,
 Niin siipiä vain vailla
 Hän oli, pienonen.

Kuin päivän säde hellä
 Käy, kukkaa suudellen,
 Niin taisi myhäellä
 Hän yksin, kaunonen.
 Niin rauhaa kaikkialle
 Hän tullessansa toi,
 Surulle haikealle
 Hän lievitystä loi.

Vaan nyt on Verna poissa,
 On luona Luojasen,
 Hän taivaan kartanoissa
 On lilja valkoinen.
 Ei siellä myrskyt pauhaa,
 Ei siellä huolta näy,
 Ei siellä puutu rauhaa,
 Ei silmä itkuun käy.

Mutt' taivahalla illoin
 Kun loistaa tähti tuo,
 Niin siskosiinsa silloin
 Hän sinisilmät luo.
 Nyt onni taivahainen
 On hällä ihanin,
 Nyt saanut on hän vainen
 Jo kulta-siivetkin.

Satu seitsemästä sifaruksesta.

Tahdotkos kuulla jangen pienen sadun seitsemästä sifaruksesta? Se tapahtui kaukana pohjoisessa, ja samahan se on misjä, sillä hyviä lapsia löytyy kaikkialla maailmassa, joka paikassa seisovat pyhät enkelit heidän wieresensä, ja joka paikassa Jumalan armahtawaiiset isälliset ihmiset katsowat pieniin lapsiin tämän maailman eshyttävillä poluilla.

Olipa kerran seitsemän sifarusta. Kun viime kerran oli joulukuu, leikkivät he kaikki iloisina yhdessä, ja heillä oli joulukuu ja joululahjoja, ja he tanssivat joulukuusen ympärillä. Ja wäsyttäänsä panivat he pienet kätensä ristiin ja rukoilivat hartaasti Jumalaa warjelemaan heitä kaikesta pahasta ja kaikista kiusauksista maailmassa, ja niin he nukkuiwatsa Jesuksen nimeen.

Ja koska sinä yönä oli jouluyö, lauloivat näkymättömät pyhät enkelit koko yön korkeudessa toisella puolen mustien talwi-pilvien: „Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha, ja ihmisille hyvä tahto!“

Mutta kun lapset oliwatsa lufeneet siunauksen, kysyi yksi sifaruksesta: „Mitä ijankaikkinen rauha merkitsee?“, „Sitä ei woi sanoa, sitä täytyy tuntea“, wastasi äiti ja koetti selittää sitä heille. Mutta he eiwatsa sitä oikein ymmärtäneet.

Kun nyt tuli pääsiäinen, ja jo kauan aikaa sitä ennenkin, oli noista seitsemästä sissaruksesta ainoastaan kolme jäljellä maan päällä, sillä Jumala Raikkivaltias oli lyhyen ajan kuluessa ottanut neljä heistä pois maailman kaikista suruista ja kiusauksista. Drjö, Berta, Ossian ja pienokainen kätkeyssä olivat wäshyneet leikkimästä ja itkemästä maan päällä, ja olivat viimeisen kerran panneet kätensä ristiin, rukoilleet ja sitten nukkuneet Jesuksen nimesssä ijankaikkiseen lepoon. Ja Drjö, joka oli wanhin niistä, ja viimeinen, jonka Jumala otti luoksensa, oli jo tiennyt enemmän kuin muut Jumalan waltakunnasta, ja olikin kerran kshshnyt, elämänsä viimeisenä päivänä, josko hänkin, joka jo oli isompi, tulisi muiden pienten lasten luokse, joiden on Jumalan waltakunta. Ja kun hänelle sanottiin, että se kaikki oli aiwan warmaa, koska hän niin hartaasti toivoi sitä ja uskoi Jumalan äärettömään armoon, oli hän wallan tyhytwäisenä pannut kipeän päänsä levolle ja nukkunut niin hiljaa, ett'ei waiwoista enää nähtynyt jälkeäkään hänen kauniilla kirkastuneilla kaswoillaan; niissä kuwautui wain suloinen rauha, jota eiwät mitkään maailman myrskyt enää häiritse.

Silloin olivat nuo kolme jäljelle jäänyttä sissarusta itkeneet silmänsä punaisiksi; nähtyään Bertan nuket taikka Drjön ja Ossianin pienet puuhewokset, jotka kaikki seisoiwat riwissä wanhoilla paikoillansa, itkiwät he wielä enemmän ja olivat mielestänsä kowin hksin, waikka heitä oli yhteenjä kolme.

Mutta taiwaan enkelit tiesiwät kyllä, minkätähden kaikki oli näin tapahtunut, eiwätkä itkeneet, he hymhiliwät waan niin laupeaasti ja niin suloisesti, kuin aino-

astaan autuaat hymyilevät. He istuivat eräänä iltana kirkkaan tähden reunalla, ja nuo neljä vasta tullutta lasta istuivat valkeissa vaatteissa heidän keskellensä ja katselivat niitä, jotka surivat maan päällä. Mutta kun Drjö näki, miten he itkivät, heräsi enkeliyhden hänen posesiansa, ja hän sanoi enkeleille: „Suokaa minun mennä hetkeksi alas sanomaan, kuinka sanomat-
tomasti onnelliset me olemme täällä ylhäällä Jesuksen helmassa!”

Silloin vastasivat enkelit ystävällisesti ja waka-
vasti: „se ei ole luwallista, sillä kaiken sen he woi-
wat lukea Jumalan sanasta.”

Mutta Drjö sanoi: „Sallikaa minun ainoastaan hil-
jaa hengähtää raamatun lehdille, joka on awattuna pöyh-
dällä entisesjä kodossani.” Ja enkelit sallivat sen, sillä
sehän ei ole Jumalan kaikkiwaltiaan tahtoa vastaan.

Ja Drjön henki kulki lehtien ylitse ja käänsi ne
näkyvästi, niin että sissarusten filmät kohtasivat
suloisimmat ja lohduttawimmat paikat pyhässä raama-
tusja. Siinä he lukivat: „Sallikaa lasten tulla mi-
nun tyköni, ja älkää kieltäkö heitä; sillä senkaltaisten
on Jumalan waltakunta.”

Taas he lukivat: „Minä olen ylösnousemus ja
elämä; joka uskoo minuun, hän elää, ehkä hän oliji
kuollut.”

Ja vielä he lukivat: „Jä, minä tahdon, että
kussa minä olen, siellä nekin olisivat minuun kanssani,
jotkas minulle annoit.”

Ja kun sissaret lukivat nämät sanat, tulivat he
tyhniksi ja iloisiksi sydämmisfänsä, sillä he tiesiwät,
että Jumalan sana on ijankaikkinen totuus.

Mutta Orijön henki palasi takaisin raamatun lehdistä ja kiitti Jumalaa.

Nyt oli pääsiäinen maan päällä, ja valkoinen lumi sulii pois neljän sisaruksen haudalta, mutta kolme jäljelle jäänyttä eivät enää surreet. He ajattelivat Herraa Kristusta, joka on kuollut meidän edestämme ja on murtautunut kuoleman kahleet ja nousnut ylös meidän edestämme, että mekin uskon kautta nousisimme ylös iankaikkiseen elämään. Ja silloin nuo kolme sarta menivät neljälle haudalle ja panivat rukoillen kätensä ristiin, ja vasta nyt he hymärsivät viimeiset sanat siunauksessa:

„Anna meille iankaikkinen rauha!“

Sampo Lappeliff.

Lappalainen satu.

Olipa kerran Lappalais-äijä ja Lappalais-ämmä. Tiedätkös, mitä nämä owat?

Lappalaiset owat kansa, joka asuu Pohjan perillä, pohjoisempana kuin Ruotsalaiset, Ruivalaiset ja Suomalaiset. Siellä, jossa emme näe yhtäkään peltoa, emmekä kelpo metsää, emmekä säännöllisesti rakennettua huonetta, waan suuria autioita, rämeitä ja korkeita wuoren harjanteita ja pieniä kotia, joihin pääsee waan pienen aukon läpi kouttaamalla, — siellä asuwat Lappalaiset. Heidän maansa on kummallinen maa. Toinen puoli vuotta siellä on alinomaa aiwan waloisa, kun ei aurinko koskaan keski-kesällä laske, toinen puoli vuotta taas siellä on alati ihan pimeä, niin että tähdet tuiffiwat kaiken talwipäiwän. Kymmenenä kuu-kautena joka wuosi on siellä talwi ja rekifeli, ja silloin näkee pienien Lappalais-äijäin ja ämmäin ajelewan lunta myöten pienisjä wenheisjä, joita nimitetään pulkoiksi; eikä näitä pulkkia hewonen wedä, waan poro. Oletko koskaan nähnyt poroa? se on pienen harmaan hewosen kokoinen, waikkei muutoin hewosen näköinen; sillä on suuret, monihaaraiset sarwet ja matalampi kaula ja pieni kaunis pää, jossa kiiluwat suuret, kirikkaat silmät; se juoksee kuni pyry-ilma yli wuorten ja mäkien, ja silloin sen kawiots kalisewat. Silloin on Lappalais-äijä mielisjään, kun hän pulkassa istuu; soiji mielellään, että kaiken wuoden ajan olisi yhtä hywä rekifeli.

Olipa, niinkuin jo sanoimme, muinoin Lappalais-
 äijä ja ämmä. He asuivat kaukana Lapinmaalla eräällä
 seudulla, jonka nimi on Nimio, lähellä suurta Teno-
 jokea. Tämän näet kaikkein ylinnä Suomen kartalla,
 johon Lapinmaakin on piirrettyä hömpyssyn muotoiseksi
 Suomen korkeaan päähän. Tämä seutu on autio ja
 jylhä, mutta Lappalais-äijä ja ämmä olivat ihan
 warmat siitä, ettei misjäkään koko maailmassa nähdä
 niin valkoista lunta eikä niin kirkkaita tähtiä eikä niin
 kauniita reونتulia, kuin siellä Nimiossa. Siellä oli-
 wat he itsellensä rakentaneet kodan semmoisen kuin heillä
 on tapana. Puita ei heidän seuduillansa enää kaswa;
 ainoastaan vähäisiä waiwais-koivuja, joita pikemmin
 sopiji nimittää pensaikki, kuin puiksi, ja mistä he siis
 saisiwat hirsiä huoneensa rakentamiseksi? Sentähden otti-
 wat he hienoja, pitkiä sauvoja, pistiwät lumeeu ja
 sitoivat ylä-päät yhteen. Sitten he ripustiwat poron-
 taljoja sauvojen päälle, niin että kaikki oli harmaan
 sokuri-topan näköinen, ja niin oli heidän kotansa wal-
 mis. Mutta sokuri-topan huippuun oliwat he jättäneet
 aukon, jonka läpi sawu sai tupruta, kun he kootansa
 wirittiwät tulen, ja toisen aukon oliwat he tehneet ko-
 dan eteläpuolelle, jonka läpi kontattiin ulos ja sijälle.
 Sen näköinen oli lappalais-kota, ja Lappalaiset pitiwät
 sen somana ja lämpimänä, ja wiihthiwät siinä hywin,
 waikka heillä ei ollut muuta wuodetta, eikä muuta lat-
 tiaa, kuin walfoinen lumi.

Äijällä ja ämmällä oli pikkunen poika, jonka nimi
 oli Sampo, ja sitä nimeä pidetään onnen tuottawana
 Lapissa. Mutta Sampo oli niin rikas, että hänellä
 oli kaksi nimeä; yhdesjä ei ollut kyllä. Kerran oli

tullut vieraita herroja suurissa turkeissa kotoan lepäämään. Heillä oli muasjansa kovia, walkeita lumipalasia, joita Lappalais-ämmä ei koskaan ennen ollut nähnyt, ja joita sanottiin sokuriksi. Muutamia makeita lumipalasia he antoivat Sampollekin ja taputtelivat häntä poskelle sanoen: „Lappelill! Lappelill!“ Muuta he eivät woinet sanoa, kun, näet, ei yksikään heistä taitanut lapin kieltä. Ja niin lähtiwät he matkustamaan pohjoista kohden aina Jäämerelle ja Euroopan pohjoisimmalle niemelle asti, jonka nimi on Pohjanokka. Mutta Lappalais-ämmä ihaili hywin noita vieraita herroja ja heidän walkeista, makeaa luntansa. Sen koommin rupeji hän nimittämään poikaansa „Lappelill“-nimellä.

— „Minusta on Sampo paljoa parempi nimi“, sanoi äijä suutuksissaan. „Sampo-nimeä pidetään rikkautta tuottavana, äläkkä sinä, muori, pilaa sitä nimeä, sen minä sanon! Meidän Sampostamme tulee vielä kerran Lappalaisten kuningas ja tuhannen poron ja wiidenkymmenen lappalais-kodan hallitsija. Saadaanpas nähdä muori, saadaanpas nähdä!“

— „On tuo niinkin, mutta Lappelill on niin siwä nimi“, sanoi ämmä. Ja niin nimitti hän poikaa Lappelilliksi ja ukko nimitti häntä Sampoksi. Tässä on kumminkin muistettava, ettei poikaa vielä ollut kastettu, sillä siihen aikaan ei siellä ollut pappia kahtakymmentä penikulmaa lähempänä. „Tulewana vuonna wiedään poika pappilaan kastettavaksi“ — oli äijän tapana sanoa. Mutta aina tuli esteitä, ja niin jäi matka tekemättä, poika kastamatta.

Sampo Lappelill oli nyt pieni pyhlewä poika, seitse-

män= tai kahdeksan=vuotias, hänellä oli musta tukka, ruskeat silmät, kippurainen nenä ja leveä suu, ihan kuin pappi äijällä itselläkin, mutta Lapisissa pidetään tätä kauneuden merkinä. Sampo oli puolestaan jo mies, hyvinkin iäkseen: hänellä oli omat sukset, joilla hän laskei korkeilta mäiltä Tenojoen lähellä, ja oma pieni poro, jonka hän valjasti oman pulkkansa etehen. Hei! kunpahan olisit saanut nähdä, kuinka lumi pöyhynä pölysi hänen ympärilläänsä, kun hän ajaa hujautti jäällä ja korkeitten kienosten läpi, niin ettei koko pojasta näkynyt muuta, kuin pienonen töyhtö mustaa tukkaa!

— „Ei tässä kunnian kukkanen laula, jos ei poikaa saada kastetuksi“ sanoi ämmä. „Sudet hänet vielä vievät tuolla vuorilla. Taikka saa hänet Hiiden kultasarwinen poro kynsihinsä, ja Herra warjalkoon! kuinka pojan sitten käy, kun ei vielä ole kastettu?“

Sampo sai nuo sanat kuulua ja rupeesi mietiskelemään, mimmoinen tuo poro lienee, jolla oli kultasarwet. „Se lienee komea poro“, arweli hän. „Sillä läpää mun kerran pitäisi saada Kastekaiselle ajaa!“ — Kastekainen on hyvin korkea ja autio nuoren harjanne, joka näkyy wiiden tai kuuden penikulman päähän aina Alimiolle asti.

— „Kawahda semmoisia puhumasta, ylenmielinen poika-ressu!“ torui äiti. „Kastekaisella on koukojen oikea koto, ja siellä asuu Hiisi.“

— „Hiisikö? kukas se on?“ kysäsi Sampo.

Ämmä joutui hämillensä. „Kuiki se pitääkin korwanja, tuo poika!“ ajatteli hän itselleen. „Mintähden tuommoisia loruankaan hänen kuullensa? Mutta parasta on, että häntä opetan Kastekaista pelkäämään.“ — Ja

niin lausui hän: „Lappelill poikasen, älä koskaan ajele Mastekaiselle, siellä asuu Hiiji, tuo suuri nuoren haltija, joka syöpi poron yhtenä suupalana ja nielee pikku-poikia, kuni sääskiä!“

Sampo kävi, näitä kuullessaan, hywin miettiväisen näköiseksi, waan ei puhunut mitään. Ajattelihan kuitenkin itselleen: „olijipa hupaiستا, jos kerran saisi nähdä tuommoisen kummituksen, kuin nuoren haltija on — tietysti kaukaa waan!“

Ryhtpä oli jo kolme, neljä wiikkoa kulunut joulusta, ja yhäti waan oli aiwan pimeä Lapisssa. Siellä ei huomannut mitään erotusta aamun, keskipäiwän ja illan välillä; aina waan oli yö, ja kuu kuulti, ja remontulet räiskyivät, ja tähdet tuikkivat kaiken wuorokauden. Sampolle aika käwi pitkäksi. Siitä oli jo niinkauan, kun hän oli auringon nähnyt, että hän miltei oli unohtanut, minnäköinen se oli, ja kun joku kesästä puhui, niin Sampo ei muuta muistanut, kuin että silloin olivat sääsket häntä hywin härsyttäneet ja olivat olleet syömäisillään hänet. Sentähden ei Sampo suuresti kesää kaimannut, kunhan waan olisi tullut niin waloisa, että näkisi hiihdellä.

Kerran keski-päiwällä (waikka oli aiwan pimeä) sanoi Lappalais-äijä: „tulepas tänne, niin nähtän sinulle jotakin!“ Sampo konttasi kodasta ulos ja katsoa koltotteli etelään päin, jonne isä wiittasi. Silloin näki hän pienen punertawan walon siinteen taiwaan rannassa. „Tiedätkös, mitä tuo on?“, kysyi äijä.

— „Tuoko eteläsfä?“ kysyi poika. Hän kyllä tunsi ilman-suunnat ja tiesi, etteiwät remontulet loista eteläsfä.

— „Se juuri“, sanoi äijä. „Se on auringon ilmoittaja. Huomenna tai ylihuomenna saamme kenties jo nähdä auringonkin. Katsopas, kuinka kummasti tuo valo punaa Rastekaisen huippua!“

Sampo katseli länteenpäin ja näki, kuinka lumi kauas hohhti punaiselta Rastekaisen synkällä huipulla, jota hän ei pitkään aikaan ollut silmin eroittanut. Heti johtui hänelle mieleen, kuinka ihmeellisen ihanaa olisi, jos saisi etäältä nähdä nuoren haltijan.

Sampo mietiskeli asiata koko päivän ja puolen yötä. Hän tahtoi nukkua, mutta ei voinut. „Oi“, ajatteli hän, „olisi kuitenkin kummallista kerran saada nähdä tuo nuoren haltija!“ Ja näin yhä näitä miettiesään, konttasi hän viimein aivan hiljaa ulos poron taljasta, jonka sisällä hän oli maannut, ja sitten ulos oven aukosta. Ulkona oli niin pakkaneen, että tähdet säteilivät ja lumi narskui jalkain alla. Mutta Sampo Rappelillä ei ollut arka poika, eikä hän tuommoisesta paljosta pitänyt. Olihan hänellä sitä paitsi nahka-talkki, nahka-housut, kalsokkaat, nahka-myssy ja nahka-kintaat. Näin varustettuna tirkisteli hän tähtiä ja mietti, mitä nyt tehdä.

Samassa kuuli hän poronsa vähän matkan päässä kaapiwan lunta. „Mitähän jos ajelisin vähän?“ arveli Sampo.

Tuumasta toimeen. Sampo walsjasti poronsa pulkan etehen, tapansa mukaan, ja ajeli aika wauhtia pitkin suurta autiota lumi-kenttää. „Minä ajelen vähän, hywin vähän matkaa waan, Rastekaista kohden“, ajatteli hän itsekseen. Ja niin ajaa hujautti hän joen jään yli ja sitten ylös toista Tenojoen rantaa, ja nyt

oli Sampo Riijan kuningaskunnan alueella, koska Tenojoki on rajana. Mutta mitäpä Sampo tuota hymärsi?

Sinä joka luet tämän sadun Samposta, oletko sinä koskaan laulanut: „juokse porosein?“

Tunnetko sinä tuon siivän laulun, jonka tekijää, armasta, hywää piispaa Franz'enia, koko Ruotsi ja koko Suomi rakastaa, ja oletko sinä nähnyt hänen ihanain lauluinsa neljännen osan nimi-lehteä? Siinä näemme me piirrettyinä lunta pitkin porollansa ajelwan Lappalais-pojan, ja hän se juuri on Sampo Lappelill. Juuri niin istui hänkin ja laulaa hyräeli itseksään:

„Päiv' on lyhyinen,

Mutta pitkä tie,

Laulaisjain nyt wie

Matta joutuen!

Täällä on sudet waan

Uswa-majoisjaan.“

Ja Sampo, näin laulaisjaan, näki kuinka sudet juoksiwat, kuni harmaat koirat, pimeässä reen ympärillä ja poroa tapailiwat, mutta näistä ei Sampo paljoa huolinut. Hän tiesi hywin, ettei ainoakaan susi ollut kullukseen niin joutuissa, kuin hänen kiltti poronsa. Hei! mitä hujakkaa pulkka lensi mäkien ja kiviien yli, jotta ilma korwissa tuhisi! Sampo Lappelill laskeuteli waan yhä eteenpäin. Kopsis kopsis, paniwat poron kawiots, ja kuu taiwaalla juoksi kilpaa poron kanssa, ja korkeat wuoren harjanteet näyttiwät juoksewan taaksepäin, mutta Sampo ajaa törötteli waan. Hän ei muuta miettinyt, kuin hupaista ajelemisista.

Näin ajaessaan kerran mäkeä alas, lensi pulkka ylös-alaisiin, ja Sampo joutui lumikinokseen. Mutta

tuosta ei poro tiennyt mitään, lunli waan, että Sampo yhä istui pulkassa, ja niin juoksi poro tiehensä, ja Sampo sai suunsa lunta täyteen, jotta ei edes ennättänyt huutaa ptroh! ptroh! (waikka sitä huutoa kyllä oikeastaan waan käytetään hevosille eikä poroille)! Siellä hän nyt makasi, kuni sääretön sopuli, keskellä synkkää yötä ja keskellä suurta, ääretöntä erämaata, jossa ei ainoatakaan ihmistä ollut, asunut monen penikulman päässä.

Sampo alusja vähän hämmästy, eikä tuo kummaa olekaan. Hän kömpi ylös lumesta. Tosin hän ei ollut loukannut itseänsä ollenkaan, mutta mitä se häntä auttoi? Niin kauas kuin silmä kantoi himmeässä kuuwalossa näki hän ympärillänsä waan kinosia ja äärettömiä lumi-wuoria. Mutta yksi vuori oli kaikkia muita korkeampi, ja Sampo hymärsi sen olewan Rastekaisen. Samalla johtui hänen mieleensä, että täällä asui nuoren julma haltija, joka söi poroja, yhden suupalakseen, ja nieli pikku-poikia kuni sääskiä. Silloin rupesti Sampo pelkäämään. Mielellänsä olisi hän nyt tahtonut olla kotonansa isän ja äidin luona lämpöisesä kodassa. Mutta kuinka sinne päästä? Ja eiköhän nuoren haltija sitä ennen löydy häntä kinosesta, nuoren haltija, jonka kulkkuun hän menee housuineen, kintaineen, kuni pienonen sääski-raukka?

Niin, siellä Sampo Lappelill nyt istui lumesa ja pimeässä Lapin autioilla nuoren harjanteilla. Hänestä tuntui niin kummalta, niin synkältä, kun hän edessänsä näki Rastekais-wuoren suuren, synkän warjon, sen nuoren, jossa nuoren haltija asui. Eikä siitä mitäkään apua ollut, että hän tuossa itkien istui, sillä kaikki hänen kynnensä kylmettyiwät heti-kohta jääksi ja wie-

rivät herneinä alas hänen pienelle karvaiselle porontalja-takillensa. Sentähden arveli Sampo, että itku nyt oli hyödytöntä waiwaa, ja nousi hlös kinoksesta, juoksemalla lämmitäkseen.

— „Jos tähän jään istumaan, niin palellun kuoliaaksi“, lausui hän itsensä. „Parempi on sittenkin mennä wuoren haltijan luokse. Jos hän minut syö, niin siitä ei ole sen pitempää puhetta. Mutta minä sanon hänelle, että hän ennemmin söisi sudet, joita täällä wuorilla näkyy kosolta olewan; ne owat lihawampia paistia, kuin mikä olen, ja hänellä on wähempi waiwaa turkista.“

Sitten Sampo alkoi kawuta wuorta hlös. Hän ei ollut kauas kawunnut, niin jo kuuli jonkun hisjuttawan lumesa, ja heti sen jälkeen juoksi hänen luoksensa suuri takku-karwainen susi. Sampon pieni lappalais-sydän wawahhti, mutta hän päätti näyttää, ikäänkuin ei ensinkään pelkäisi. „Äläpä juokse minun tielleni!“ huusi hän sudelle. „Minulla on asiaa wuoren haltijalle, ja waro kinttujasi, jos rohkenet minulle mitäkään pahaa tehdä!“

— „No, no, älähän kiirehdi!“ sanoi susi, sillä Rastekaisella taitawat kaikki eläimet puhua. „Kuka sinä olet, pieni poika-nulikka, joka kinoksisia kapuat?“

— „Nimeni on Sampo Lappelisi“, wastasi poika. „Kukas sinä sitten olet?“

— „Minä olen wuoren haltijan ylimmäinen pääsusi“, wastasi peto, „ja minä olen juosnut wuorelta wuorelle kutsuen hänen kansaansa wiettämään suurta auringon-juhlaa. Koska meillä on sama matka, niin istu selkääni; siten saat ratsastaa wuorelle.“

Sampo ei kauan arvellut, kapusihan waan suden pörhöiselle turkille istumaan, ja niin mentiin lauffaa hli rotkojen ja notkojen. „Mitä juhla se on, tuo auringon-juhla?“ kysyi kumppaniltaan Sampo.

— „Etkö sinä sitä tiedä?“ sanoi susi. „Kun täällä Lapissa koko pitkän talven on ollut pimeä ja aurinko ensimmäisen kerran taas täällä nähdään nousewan taivaan kannelle, silloin me wietämme auringon-juhlaa. Silloin kaikki eläimet ja kaikki haltijat koko pohjolasta kofoutuwat Rastekaiselle, ja sinä päivänä ei kukaan saa tehdä toiselle pahaa. Se oli onneksesi, Sampo Lappelill; sillä muutoin, näet, olisiin minä jo aikaa sitten sinut syönyt suuhuni.“

— „Onko wuoren haltijakin täällä saman lain alainen?“ kysyi Sampo.

— „Se on tietty se“, sanoi susi. „Yhden tunnin ajan ennen auringon nousemista ja yhden tunnin ajan sen laskemisen jälkeen ei wuoren haltija itsekään tohdi sinuhun koskeakaan. Mutta waro itseäsi, kun tunti on loppunut, sillä, jos silloin vielä olet wuorella, niin hyökkää satatuhatta sutta ja tuhat karhua sinun päällesi, ja wuoren haltija tarttuu siihen, jonka ensin kouransa saapi, ja silloin ei sinusta enää ole paljoa puhumista, Sampo Lappelill!“

— „Kenties sinä olet niin kiltti, että sitten myös autat minua wuorelta pois, kun alkaa waara uhata?“ kysyi Sampo sykkiwällä sydämmellä.

Susi purskahdi kohti kulkkua nauramaan (sillä Rastekaisella taitawat sudet nauraakin). „Älä sitä, Sampo seni, toiwokaan“, arweli hän. „Minä päinwastoin ensimmäisenä hyökkään päällesi. Sinä olet lihawa ja

raitis poika; huomaan hywin, että olet paisunut poronmaidosta ja poron juustosta. Sinusta saan hyvän eineen aamufella."

Sampo mietiskeli, olisiko paras heti hypätä suden selästä alas, mutta nyt oli jo liian myöhää. He olivat nyt saapuneet vuoren huipulle, ja siellä sai hän kummia katsella. Siellä istui suuri vuoren haltija istuimellansa, joka oli pilvihin pistävä kallion huippu, ja katseili kauas vuorien ja laaksojen yli yön pimeässä. Päässä oli hänellä myöskin valkoisista lumipilvistä; hänen silmänsä olivat tähti-kuun näköiset, kun se nousee metsän takaa; hänen nenänsä oli kuni vuoren huippu; hänen suunsa, kuni vuoren rotko; hänen partansa, kuni pitkistä jää-puikoista tehty töyhtö; hänen käsiwartensa olivat niin pakset, kuin suurin honka vuorella; hänen kätensä olivat kuni kuusen hawut; hänen säärensä ja jalkansa olivat kuni keltkamäki talwella, ja hänen awarat turkkinsa olivat kuni lumivuoret. Mutta kysyhet kenties, kuinka keskellä yötä saattoi nähdä vuoren haltijan ja hänen kansansa; — niin, se seikka oli semmoinen, että lumi loisti ylt'ympäri, ja yli kaiken taiwaan kaaren leimusiwat mitä kauniimmat rewontulet, jotka walasiwat seudun.

Wuoren haltijan ympärillä istui miljoonittain haltijoita ja tonttuja, niin harmaita ja niin pieniä, etteivät he, hangella kulkiessaan, jättäneet suurempia jälkiä, kuin orawakaan. He olivat kofoutuneet tänne maailman kaikista ääristä, Nowaja-Semljasta ja Huippuwuorilta ja Grönlannista ja Islannista, niin, wieläpä Pohjois-nawaltakin, — kaikki olivat he tulleet tänne kumartaen aurinkoa palwelemaan, aivan kuin raakalaiset pelosta

paholaisista palvelewat, sillä haltijat eivät aurinkoa rakasta; he olisivat mielisjään, jos se, kerran laskeuttuaan autioitten vuorien taakse, ei enää ikänä kohoaisi. Ja vähän etempänä seisoiwat siellä kaikki Lapin pienemmät ja suuremmat eläimet pitkisjä, taajoisja riveisjä, tuhansien tuhansia luvultaan; siellä oli karhut, sudet, naalit, porot, sopolit, poronfirput, ja paljo muitakin, mutta jääsket oliwat tulemasta estetyt, he, näet sen, oliwat raukat palestuneet.

Tätä kaikkea Sampo Vappelill hywin kummastellen katseli, ja kapusi niin huomaamatta pääsuden selästä ja kätkehji suuren kuffura-kiven taakse, nähdäkseen, mitä nyt vielä tapahtuu.

Wuoren haltija kohotti korkean päänsä, niin että lumi pyrhyi hänen ympärillänsä, ja katso! silloin loistiwat kauniit rewontulet sädekehänä hänen otsallansa. Ne leimusiwat pitkinä, tähden-muotoisina säteinä yli finisen öisen-taiwaan; ne räiskyen ja suhisten rienšiwät, juuri-kuin tuli metsässä kiitää honkain latwaan; ne lewisiwät ja supistuiwat taas yht'äkkiä; ne tiheniwät ja waaleniwät wuoroon, niin että yksi walon-wiwahdus toisensa perästä, tuulispään tawoin, kiiti lumisten vuorien yli. Ja sekös oli wuoren haltijalle iloksi! Hän taputteli jäijä käsiänsä, jotta kaiku kuului, kuni ukkosen jyrinä, wuoren rotkoista, ja haltijat ulwoiwat ilosta, ja eläimet yht'ympäri huusiwat pelosta. Mutta silloinpa wuoren haltija wasta oli mielisjään, niin että hän huusi yli kaiken erämaan: „Mäin pitäisi aina oleman! Skuinen talwi ja ikuinen yö! Niitä minä rakastan.“

— „Mäin pitäisi aina oleman!“ huusiwat haltijat ja tontutkin tähttä kurrkua, sillä kaikki he enemmin

rafastivat hötä ja talvea, kuin kesää ja päivänpauetta. Mutta eläinten joukossa nousi aika jyräkkä, sillä kaikki peto-eläimet ja sopulit olivat samanmieliset, kuin haltijat, mutta porot ja muut eläimet toivoivat kesää; olisivat kaikei sitä hywinkein toivoneet, joll'eivät samassa olisi muistaneet Lapin jääskiä. Pieni poronfirppu yksin tahtoi välttämättömästi kesääkin, ja winki siis, niin paljon kuin jaksoi: „herra kuningas, meidän olemme tulleet tänne aurinkoa odottamaan!”

— „Pidätkö kitasi kiinni, kurja mato!” karjasi jääkarhu hänen wieresensä. „Tännehän tullaan kokoon waan wanhan tawan mukaan. Mutta tänä vuonna nousee ilomme ylimmilleen, sillä tänä vuonna ei aurinko tulekaan enää taiwaan kannelle; aurinko on sammunut, aurinko on kuollut!”

— „Aurinko on sammunut! Aurinko on kuollut!” kiljasivat kaikki eläimet, ja koko luonto wärähti kauhistuksesta. Mutta Pohjois-nawalta tulleet haltijat nauroivat niin, että heidän myssynsä lensivät päästä. Ja suuri wuoren haltija forotti julman äänensä ja huusi taas yli erämaitten: „Näin on aina olewa! Näin on aina olewa! Aurinko on kuollut. Koko maailma on polwensa notkistawa ja minua rukoilewa, minua, ikuisen talwen ja ikuisen yön kuningasta!”

Tästä suuttui Sampo, joka yhä istui kuffuratiwen takana. Hän astui siis esiin ja huusi kylä noikkawisaasti: „sinä walhettelet, wuoren haltija, sinä walhettelet! Eilen näin minä auringon ilmoittajan taiwaan rannassa, eikä aurinko ole kuollut. Kyllähän sinun partasi wielä sulaa, kunhan Juhannuksen aika alkaa lähestyä.”

Tätä kuullessaan nuoren haltija kävi synkäksi, ja hänen otsallansa nähti nousseen suuri pilvi. Hän unhotti la'in ja kohotti hirmuisen pitkän käsiwartensa, surmataksaan Sampo Rappelill-raukan. Mutta samassa waalenivat remontulet, ja punanen juowa wälähti taiwaalle ja paistoi keskelle nuoren haltijan hyyhteistä naamaa, niin että hän äkkiä sokentui ja pudotti käsiwartensa alas. Ja silloin kohosi hiljallensa auringon kultanen reunus juhlallisena yli taiwaan rannan ja walaisi nuoret, erämaat, kinokset, rotkot, haltijat, eläimet ja pienen uljaan Sampo Rappelill'in. Yht'äkkiä alkoi lumi kimallella, juurikuin olisi miljoonia ruusuja satanut sen pinnalle, ja aurinko loisti kaikkien filmissä ja wieläpä kaikkien sydämmen sisänsäkin. Wieläpä nekin, jotka enimmin olivat toiwoneet, että aurinko olisi kuollut, olivat sangen iloisia, nähdesjään sen taas. Mutta kaikista hupaisinta oli katsella haltijain ja tonttuin kummastusta. He tähtäsivät aurinkoa pienillä, harmailla filmillänsä, jotka kiiluivat punaisten hö-mysyjen reunstien alta, ja he joutuivat wasien tahtoansa niin ihailemisen waltaan, että asettuivat seisomaan ylös-alaijin, pää kinokseen, ja suuren, hirmuisen nuoren haltijan parta alkoi sulaa ja tippua juoksewaksi puroksi yli hänen awaran taffinsa.

Mutta kun kaikki, kukiin omalla tavallansa iloiten, olivat katselleet aurinkoa hetkisen, oli ensimmäinen tunti jo milt'ei kulunut, ja Sampo Rappelill kuuli yhden poron sanowan wasikallensa: „tule, tule, armas lapseni, nyt meidän tulee kiiruhtaa pois, sillä muutoin sudet syöwät meidät suuhunsa!“

Silloin Sampokin muisti, miten hänen käwisi, jos

hän kau'emmin wiipyi. Ja koska hän wieressänsä näki komean, kulta-sarwisen poron, niin hän ei kauempaa miettinyt, waan hyppäsi poron selkään, ja niin mentiin taas aika wauhtia alas jyrkkiä wuoren kulkuloita.

— „Mitähän tohinaa tuo on, joka kuuluu meidän takanamme?“ kysyi Sampo wähän ajan perästä, wästäisten henkeä ankaran ratsastamisen jälkeen.

— „Se tulee niistä tuhannesta karhusta, jotka juoksewat meidän jäljesämme, nielläkseen meidät“, wastasi poro. „Mutta älä pelkää: minä olen wuoren haltijan oma loihtu-poro, eikä ainoakaan karhu vielä ole minun kantapäitäni tavoitellut.“

Niin matkasivat taas hetkisen. Silloin kysyi Sampo: „mitähän läähätystä tuo on, joka takanamme kuuluu?“ — Poro wastasi: „se lähtee sadasta tuhannesta sudesta, jotka tähttä lauffaa painawat peräsämme, syödäkseen sinut ja minut suuhunsa. Mutta älähän hätäile: ei ole ainoakaan susi vielä miina kilpajuoksussa woittanut.“

Taas matkasivat hetken aikaa; silloin sanoi Sampo Lappelill: „ukkonenkohan tuolla wuorilla meidän takanamme jyrisee?“ — „Ei“, sanoi poro, ja koko hänen ruumiinsa alkoi wawista, „se on wuoren haltijan tuottamaa kopsetta; hän, näet, astuu jättiläisen askeleilla meidän jäljesämme, ja nyt olemme hukassa, sillä hänen kynjistään ei lufaan woi pelastua.“ — „Eikö tähän siten mitäkään neuwoa ole?“ sanoi Sampo. — „Ei“, wastasi poro, „tässä ei muu auta, kuin koettaa päästä pappilaan, joka on tuolla Inari-järwen rannalla. Jos sinne ennätämme, niin olemme pelastetut, sillä wuoren haltijalla ei ole waltaa kristittyjen yli.“ — „No“, sanoi

Sampo: „Juokse, porosen', yli vuorien, niin annan sinulle kultakuroja syödä hopeaisesta soimesta!”

Ja poro juoksi, juoksi yhä henkensä edestä, ja juurikun olivat päässeet papin huoneeseen, oli nuoren haltija jo kartanolla ja kolkutteli niin kowasti owen päälle, jotta kaikki luulivat, huoneen palaijiksi pakahtuwan. „Kuka siellä on?” kysyi pappi.

— „Minä olen!” vastasi jyrkkä ääni kartanosta. „Uvaa owi nuoren haltijalle! Täällä on kastamaton lapsi, ja kaikki pakanat ovat minun omiani.”

— „Maltas vähäsen, kunnes saan kauhtanani ja kaulukseni päälleni, woidakseni sopiwalla tavalla wastaanottaa niin ylhäistä herraa!” vastasi pappi huoneestaan. — „Olsoon menneeksi!” karjasi nuoren haltija; „mutta joudukin, muutoin potkaisen huoneen seinän palaijiksi!” — „Het, heti, armollinen herra!” vastasi pappi.

Mutta samassa otti hän wettä astiahan ja kasti Sampo Rappellil'in kristityksi ihmiseksi Usan, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

— „Noh, etkö ole walmis jo?” ärjyi nuoren haltija ja kohotteli jo hirmuista jalkaansa, potkaisemalla kumotakseen huoneen. Mutta silloin awasi pappi istestänsä owen ja sanoi: „mene tieheji, sinä yön ja talwen kuningas, sillä tämän lapsen kanssa sinulla ei ole mitäkään tekemistä! Jumalan armon aurinko paistaa nyt Sampo Rappellil'in yli, ja hän ei enää kuulu sinun, waan Jumalan waltakuntaan!”

Silloin suuttui nuoren haltija niin julmasti, jotta tuossa paikassa pakahtui hirmuiseksi pyry-ilmaksi, ja aloi sataa lunta niin tiheään, että lumi milt'ei peitti

koko pappilan, ja kaikki luuliwat kinoksihin kuolemansa. Pappi yksin oli ihan thyvenä, lukihan waan rukouksiansa pyhästä kirjasta ja odotteli aamua. Ja kun aamu tuli, paistoi aurinko lumelle, ja lumi sulii, ja pappila oli pelastettu, mutta nuoren haltija oli kadonnut; ja mihinkä hän on joutunut, sitä ei kukaan tiedä, mutta kaikki arwelewat hänen vielä elävän ja hallitsewan Kastetajella.

Sampo Lappelill kiitteli hyvää pappia ja sai häneltä pulkan lainaksi. Sitten waljasti Sampo kulta-sarwisen poron papin pulkan etehen ja matkusti niin kotia isänsä tykö Uimioon. Ja sielläkös ilo ylimmilleen nousi, kun Sampo Lappelill niin yht'äkkiä tuli takaisin! Mutta pitkäksi käwisi nyt tällä kertaa puhua, kertoa siitä, kuinka Samposta jitten tuli suuri herra, joka ruokki poroansa kulta-kauroilla hopeaisesta soimesta. Sano-taampa, etteiwät Lappalaiset siitä ajasta asti enää wuodesta wuoteen lykkää lapsiensa kastattamista, kuten ennen; sillä kuka tahtoisiikaan, että nuoren haltija söiji lapset suuhunsa? Sampo Lappelill kyllä tietää, kuinka tämän asian laita on. Hän kyllä tietää, miltä tuntuu, kun ukkonen nuoren harjanteilla jyrähtelee.

Myrsky ja Päivänpaiste.

Henkilöt:

Myrsky (Raju).

Päivänpaiste (Heleä).

Röyhä muija.

Seiffihuone kuuraa maantietä, joka kulkee metsän halki; on kewät-talwi, lumi sulaa ja linnut laulawat. Woipi asettaa tämän kuinka tahansa, kunhan waan lumi näkyy ja laulu kuuluu.

Päivänpaiste on pieni tyttö, wakkosessa purussa waalean punaisella liinalla tai hunnulla. Hän istuu kalliolla ja syöpi lumen ympäriltänsä. Kädessä on hänellä wärttinä, jolle lehrää punaista silkkiä. Hänellä on iloiset silmät, ja hän on hyvän näköinen.

Päivänpaiste puhuu:

Täällä olen taas maan päällä. Pitkä aika on kulunut, sittekun viimein näin tämän wiheriäisen kuusi-metsän ja lehdettömät koirwut. Oi, kuinka itäwä minun oli tuolla ylhäällä tyhjässä awaruudessa. Wäsyttävä oli matka tähdestä tähteen. Näilläni, Nurinko-kuninkaalla, on monta pientä lasta, jotka hän lähettää lämmittämään kiertotähtiään, ja minä olen maa-lähettiläänsä. Tänä aamuna hän sanoi minulle: lennä, Heleä Päivänpaiste, ja katso, onko sinulla sijaa maan päällä. Minä

lenjin lentämistäni: Mercurius'esta Venus'een, Venus'esta Kuuhun ja Kuusta Maahan. Seitsemän minuuttia wiivhin matkalla. Mutta kun tulin maan ilma-piiriin, estiwät raskaat pilwet kulkuaani. Tiedän kyllä, kuka ne sinne puhalsi, se oli Raju Myrsky. Hywin sen weitikan tunnen: ei löydy toista niin wallatonta poikaa kuin hän. — Oi miten kolkutin raskaita pilviä! Mutta väisthiwätkö siitä? Ei, ne tiheniwät aina yhä, kunnes wihdoin aloin niitä katsella. Ja mikä ihme lie ilmasfa tapahtunut! Jota enemmin katsoin, sitä enemmin pilwet haihtuiwat ja wiimein olin maan päällä.

Mutta mitä nyt tehdä? Mäna syödä lunta on ikävä; siinä liemessä ei ole rusinoita . . . Jos herättäisiin pajupensaana talwi-unestaan? Tahdon koittaa.

Hän ottaa oksan pajupensaasta, tuudittaa sitä polwillaan ja laulaa:

Nuku nuori oksani,
Wiel' on maassa halla,
Kanerwa ja koiwuki
Nukkuu lumen alla,
Kewättä wiel' oottaa saa,
Jolkoin tuomet kukoistaa.
Nuku nuori oksa,
Wiel' on maassa halla.

(Puhuu) Waan älä kuitenkään ole pahoillasi, pieni pajulapseni. Kun minä katselen sinua, alkaa mehu kiehua hienossa fuoressasi, jääthnyt sydämmeesi sulaa, ja sinä tunnet kewään lähestywän. Niin se on. (Laulaa):

Päiwän helma tuudittaa
Sua, pieni paju,
Kohta metsä wihoittaa,

Tuoksuu kuffain haju.
 Vielä katsahdus ja kaks,
 Paju käy niin vihannaks,
 Päivän helma tuutii
 Sua pieni paju.

(Puhuu) Kas niin se oli. Mitä pajulapsi, joko nyt kasvaa oksilleji haituvia, pehmoisia kuin kissat? Etkö häpee niin hätäillä; sopiiko pienten poikien pitää partaa? Muista Rajua Myrskyä! Yhtäkkiä hän ajaa pois haituvasi, ja sinä olet parraton kuin kuuden viikon vanha lapsi. Täällä hän jo on; kuulen wäffäränsä räiskään mänthjen latwoisja.

Raju Myrsky hyökkää esille, wäffärä kädesjä.

R. Myrsky. Pois tieltä, risut ja käwhyt! E'späin waan, joutuisaan, nuhjaamist' ei laisinkaan. Maailma on kilpikonna; minä panen sen jalat liikkeelle. (Laulaa)

Ilmojen kautta, lintujen teitä,
 Pois rajuten yli wetten ja maan,
 Roitar se ruusu-sauwalla meitä
 Kutsuwi wirkisthään maailmaan.

(Puhuu) Mitä näen? Heleä Päivänpaiste on taas tullut kunnia-wieraaksemme. Millä woimalla pilwet läpäsit, pienokainen? En luullut ruusu-hyppysiäsi niin woimakkaisji.

Päivänpaiste. Katso, minä tulin sittekin, harmikseji. Luulet olewasi hirmuisen wäkewä, mutta löythyypä hksi sinua wäkewämpi.

Myrsky. Tottaako? No, kuka se olisi, jos saan kysyä?

Päivänpaiste. Minä.

Myrsky. (räiskää) Sinä? Hei, sepä lystiä. Koska niin väkewä olet, niin wetäkäämme formikoukkua.

Päivänpaiste. Ei, kiitosjia. Mutta hödäänkö wetoa?

Myrsky. Etkö tiedä, että minä woin suuremmat puut kaataa?

Päivänpaiste. Mutta minä kaswatan ne maasta.

Myrsky. Minä kohotan waltameren aallot pilviä kohden.

Päivänpaiste. Mutta minä taidan ne lepyttää.

Myrsky. Minä ajelen pilviä.

Päivänpaiste. Ja minä hajotan ne.

Myrsky. Minä peitän maan lumella.

Päivänpaiste. Ja minä sulatan sen.

Myrsky. Minä perkaan maailman.

Päivänpaiste. Ja minä uudistan sen.

Myrsky. Minä tapan . . .

Päivänpaiste. Mutta minä annan eloa.

Myrsky. Oho piirakka, kuinka on paisunut!

Päivänpaiste. En minä isottele, waan kurtan mielelläni kerskaajaa.

Myrsky. No mistä hömme wetoa?

Päivänpaiste. Tuolla näkyy wanha ämmä tulla tallustelewan. Hänen on kylmä. Wilusjaan käärii hän ympärillensä turkit. Joka meistä voi riisua turkit muijalta, hän olfoon woimallisempi ja on wedon woittanut.

Myrsky. Olfoon niin. Ja ny'äsköön woittaja merkijä sulan toisen siivestä. Ahllä minä sinut noukin, Heleä Päivänpaiste, tiedä se.

Päivänpaiste. Sepähän nähdään.

Röyhä muija lähestyy.

Myrsky. Kuules, akka, mistä olet turkit warastanut?

Muija. En toki ole niitä warastanut, herra kulta; minä olen rehellinen ämmä-riepu. En ole eläisjani toisen omaa liikuttanut, ja turkkini ovat itse-tekemäni. Tietänehän, että ne ovat tehdyt päkäpässin nahoista, josta wiifitoista vuotta takaperin puski itsensä fuoliaaksi.

Myrsky. Se minulle yhdentekewä. Luowu paikalla turkistasi, ja joll'et hywällä anna, niin rawistan sinua, että wllatukot pöllhävät kuin lumihöyhtywät pörry-ilmasja.

Muija. Nuttakaa, täällä on roswoja liikkeellä!

Myrsky. (pudistaa häntä) Myt otan turkit, akkaseni!

Muija. (ponnistaa vastaan) Ne ei täältä lähde, waij'en kappakaan enää kylwäiji. Näetkö kynjiäni, roswo?

Myrsky. (päästää hänet irti) En moista ole nähnyt! Hänellä on kynnetkin kuin parsinneulat.

Päiwänpaiste. No, Myrsky, mitenkä käwi wendon?

Myrsky. Ei hirmu-myrskyään mokomata ilmiötä masenna. Hän ponnistelee wasta wirtaa kuin hurja.

Muija (käärii taas turkit tiwiimpään ympärillensä). Eipä saanutkaan! Huh, on niin kylmä, että henki tustisee waiwaisen ruumiisja.

Päiwänpaiste (taputtaa muijaa olalle). Onko sinun wilu, ämmä parka?

Muija (äreisjään). Mitä se teihin kuuluu? Antakaa minun olla rauhassa.

Mhrsky. Aha, Heleä Päiwänpaiste, eipä onnistu sinunkaan.

Päiwänpaiste. Sinä olet yksin maailmassa, eikä kukaan sinusta pidä huolta. Onko nyt lämpöisempi?

Muija. Onhan hiukan parempi. Sen tekee turkit.

Päiwänpaiste (katselee häntä filmiin). Luultavasti se on turkkien waiikutuksesta. Ämmä raukka, olet paljon wilua kärsinyt talwipakkasessa.

Muija. Puita on metsässä yltä kyllin, mutta elatuksesta on ollut puute. Sinä näyt olewan filtti tyttö. Sydämmeni oikein sulaa, kun niin lempeästi katselet minua.

Päiwänpaiste. Se on turkkien waiikutama. Mahtoipa pääsijä olla oiwa eläin, koska vielä wiijitoista vuotta jälkeen kuolemansa sinua lämmittää.

Muija. Onhan se pakkasella hywä, mutta kewätpuoleen tahtoo siinä olla liiakijkin lämmintä. Wälimiten se oikein ajaa hielle.

Mhrsky. Älä usko häntä, muija, hän wiefastelee waan ja houkuttelee sinulta turkit.

Muija. Pidä suusi, tuuliaispää. Woin minäkin eroittaa kylmän palawasta.

Päiwänpaiste (katselee häntä). Minkätähden on mökkijä kylmä ja pimeä? Miks'et pidä luonasi pientä lasta, joka sinua rakastaisi, joka silittelisi harmaita hiuksia ja rypistyneitä kasvojasi, joka sinua surussa lohduuttaisi, ja kun olet iloinen, kansjasi leikkittelisi, laulaisi

sinulle ja lämmittäisi kylmiä käsiäsi. Niin ei sydämesijäsi koskaan talvi ajuisi.

Muija (varjostaa silmiänsä kädellä). Oi, miten ihmeellisesti paistaa silmiini ja sydämeeni saakka, puhuesijäsi! Ja miten lämmin nyt on! Oh, nyt en kestä enää. Pidä hiansuusta, minä heitän turkit pois. (Laskee ne maahan).

Päiwänpaiste. Raju Myrsky, sinä olet hävittänyt wedon, nyt noudu siipesi.

Myrsky. Näin kyllä, että olet voittanut. Mutta se on minulle käsitämätöntä. Onko todella maailmassa mitään voimallisempaa kuin wäfewhyys?

Päiwänpaiste. On . . . h h w h y s. Tule muijaseni; palkinnoiksi kaunistan köyhän mökkisi heleällä kullalla.

Luonnon salaisuus.

Oli kerran poika, jonka nimi oli Tahwo Metsänen, ja hänellä oli sisar, nimeltä Ester. Heidän isänsä oli uutisafukas, joka oli pellon raiwannut keskelle korpea, siitä syystä oli hänen nimensä Metsänen, ja heidän äitinsä oli hywäntahtoinen sukko, jolla oli hoidettavana kaksi lehmää, kaksi vasikkaa, kaksi wuohta, kaksi porfasta ja kaksi lasta; wieläpä hewonen, koira ja kissa; siinä kaikki, mitä hänestä tiedän. Muutoin oli metsässä melkein yhtä paljon haltijoita, kuin orawiaakin, joka on kummallista ja harwinaista meidän aikanamme, mutta uutisafukkaiden mielestä tämä oli aiwan niin kuin olla pitikin.

Lapset auttoivat isäänsä ja äitiänsä pitkin talwea: heillä ei tosiaankaan ollut aikaa laiskistella. Tahwo osasi kiskoaa hawun-oksia, juottaa hewosta ja kantaa puita tupaan. Ester laikai tuwan lattiaa, peji pataa, raasi willoja ja syötti lehmiä sekä porfaita.

Nyt oli kewät, ja elukat olivat ensi kertaa päästettävät metsään. Tämäpä wasta lystiä oli! „Tähti“ niminen lehmä, astua lönnytteli niin että kello kaulassa kilisi; wafikat tanssivat häntä sojossa, ja wuohet tulla harppasivat, niin että parta leuassa tuti. Mutta Tahwo ja Ester nauroivat, niin että heidän täytyi ottaa kiini weräjän pylwääsen.

— „Tuoss’ on teille leipä, juustopala ja neljä silakkaa“, sanoi äiti. „Makaa nyt lehmät kauniisti lai-

tumelle ja tuokaa ne illaksi kotiin; wuohet kylä seuraavat kelson ääntä."

Ei sitä tarwinnut sanoa kahja kertaa Tahwolle ja Esterille. Pieni ewäspusfi otettiin selkään ja niin lähdettiin ulos aamulla melkein yhtä iloisina kuin wafikat; eikä sinä päivänä suinkaan puuttunut wafikantanssia. Lumi oli sulanut niityiltä ja pelloilta, mutta jäljellä oli sitä vielä walkeina täplinä metsärinteiden pohjoispuolella. Linnut lauloivat joka oksalla, ja wiheriä ruoho ja ensimmäiset sinivuokot pilkistelivät syksyn laastuneiden lehtien alta, jotka keltaisina, punaisina ja ruskeina täyttivät kaikkialla koiwu-metsän.

Tahwo ja Ester olivat ihmeen iloisia. Heistä nähti kaikki iloiselta ja hymyilewältä heidän ympärilänsä. Puut muka nyhkyttivät päitänsä heille, linnut lauloivat wasta warten heille, wihanta nurmi kutsui heitä istumaan, kivetkin ne katse liwat heitä harmain silmin ja sammalijin kulmakarwain. Tuulella oli heille jotakin sanomista; pilwet katse liwat alas heihin; puro metsässä pyhyi heitä kuuntelemaan iloisista lirinäänsä; hyytthset olivat tanssiwinansa heille; orawa, joka kiipeji ylös korkeaan kuuseen, tahtoi kaitin mokomin näyttää heille konstejan sa. Päiwä paistoi niin kirrkaasti metsässä, aiwan kuin olisi se ollut luotu juuri heitä warten, ja sinisen ilman kautta katse li heitä erinomaisen lempeästi kewät-aurinko, niinkuin olisi itse Sumala äärettömässä hyyhyhdesjansä katse llut heitä ja sanonut: „Kakkaat pienet lapset, jos waan tietä jitte kuinka teitä rakastan!"

Metsässä oli wuori, wuoressa oli rotko ja rotkos sa asui haltija, nimeltä Harmaaparta. Tämä oli kowin

kummallinen haltija. Hän oli istunut wuoressa maailman alusta asti ja oli kähnyt harmaapäiseksi kuin ampiaispesä pelkästä alituisesta tutkimisesta. Hän tiesi kaikki ja taiti kaikki, mitä waan ihmiset tietävät ja taitawat, sillä Harmaaparta oli hywin oppinut haltija, joka luki kirjoja ja mietti mistä syystä kaikki oli maailmassa niin eikä toisin. Harmaaparta kuuli ruohon kaswamisen ja tiesi kaikki eläinten, kasvien ja kansakuntain nimet. Hän olisi ollut aiwan tähti-oppinut, mutta pikkuruisen puuttui häneltä vielä: hän, näet, ei vielä ollut lufenut taiwaan tähtiä eikä santaa meren rannalla, eikä mitannut ijankaikkisuuden pituutta, lewehttä ja sywyhttä. Tätä oli Harmaaparta juuri miettimässä, kaiwellsen wanhaa haawanlehettä, kun lapset saapuivat rotkon suulle.

— „Kas, hywää huomenta kummi, hywää huomenta Harmaaparta“, sanoivat Tahwo ja Ester, sillä he eiwät pelänneet ollenkaan; he oliwat monta vuotta tunteneet haltijan, joka ennen wanhaan oli kutsuttu kummiksi heille paremman puutteessa.

— „Zumal' antakoon“, wastasi Harmaaparta, yhä waan katsoen lafastunutta haawan lehettä.

— „Mitäs te, kummi, tuossa wanhasa lehdesä näette?“ kysyi Tahwo leikatesansa pajupillillä Esterille. Ensin hän leikkasi paju-oksan, sitten hän kolkutteli siitä kuoren irti, teki reiän ja uurteen, ja — pilli oli walmis, oikea klarinetti.

— „Etjin tässä luonnon salaisuutta“, wastasi haltija. „Roettelen lukea lehden suonia, woidakseni sitten lukea hietajhywät meressä, ja sitten aion mitata koko ijankaikkisuuden. Mutta sitä ette hymmäärä, lapsukaiset.“

— „Wai niin“, sanoi Tahwo, joka ei muuta hymärtännyt, kuin että tuo kaikki oli hywin kummallista. „Mitäs se luonnon salaisuus on semmoista?“

— „Se on semmoista, että minun täytyy tietää, mistä syystä kaikki on juuri niin kuin on, ja mitä hyötyä mistäkin on, ja onko kaikki tullut itsestänsä“, vastasi haltija. „Siinä, poikaseni, se luonnon salaisuus on.“

Sitä ei Tahwo hymärtännyt. Hän otti esiin juustopalan ewäspusjista ja istui kivelle syömään: Siinäpä hänelle luonnon salaisuus. Ester istui wähän matkan päässä ja sitoi kauniin vastaan waalean-wiheriöistä koinunwarwuiista, sillä aikaa kun „Tähti“ astui metsässä kelloansa klistellen. Sepä heille luonnon salaisuutta sekini.

Hetken perästä oli Tahwo saanut päähänsä ajatuksen, joka ei ennen ollut johtunut hänen mieleensä, ja sanoi haltijalle: „Tiedäpäs, kummi, että Jumala on kaikki luonut, ja että kaikki, mitä Jumala on tehnyt, on hywä.“

— „Saattaa olla“, arweli Harmaaparta, „mutta kuulepas Tahwo! Minä olen etsinyt Jumalaa maailman alusta enkä ole häntä vielä löytännyt. Olen häntä etsinyt lafastuneissa lehdisissä, kuolleissa madoissa ja mustissa kirjaimissa. Olen kaiwellyt kuffasia, waan ei Jumalata niissäkään ollut. Olen lohkonut kiviä, mutta turhaan. Olen leikannut kappaleiksi kuolleen leiwosen, nähkäkseni, mitä se lauloi, ja olisiko jotakin Jumalasta ollut sen kielessänsä, waan ei siellä näkynyt mitään. Kerran löysin metsästä kuolleen ihmisen; silloin etsin Jumalaa hänen päästänsä ja sydämmestänsä, waan en häntä löytännyt. Siinäpä temppu, jota en hymärrä. Woitkos sinä, Tahwo, sanoa missä Jumala on?“

— „Se nyt on pian sanottu”. vastasi Tahwo.
„Jumala on joka paikassa.”

— „Niin, mutta en näe häntä, en voi häneen kä-
sin koskea”, sanoi Harmaaparta ja nähtti kowin onnet-
tomalta. Samassa peitti musta pilwi auringon ja
Tahwo yht’äkkiä oikein säikähti, sillä hänestä tuntui
nyt, kuin Jumala olisi kadonnut maailmasta, ja kaikki
oli pimeätä, kylmää ja kuolutta niinkuin suuressa suun-
nattomassa haudassa.

Mutta tätä kesti wain hetkinen. Pilwi hajosi, au-
rinko pääsi jälleen paistamaan, linnut lauloivat, yht-
tyset tanssivat, lehmän kello kilisi, orawa hyppi kuu-
ressa, koiwut näyttivät niin ihmeen iloisilta ja wihe-
riäisiltä päivän-paisteessa, ja Ester istuen kiwellä lau-
loi, niin että metsä kajahteli:

Näin lintu lauloi kerran,
Ma muistan laulun tän:
Hywyhttä taiwaan Herran
Ma aina ylistän.
Niin, pilwi taiwahalla
Ja maassa kukkanen —
Ne kertoo kaikkialla
Hywyhttä Luojasen.

Niin, Hänen asuntonsa
On taiwas sininen,
Ja Hänen katsantonsa
On kirkas tähtönen.
Maat, taiwaat rinnakkaina
Hänt’ ylistävät wain,
Hän kaikkiall’ on aina —
Hän on myös minusfain.

— „Niin, niin se oli!” huudahti Tahwo iloissaan,
sillä tietämättään oli Ester juuri laulanut sitä, mitä

hän ajatteli, waan ei osannut sanoa. Ja sitten hän rupesi tekemään isoa torwea tuohesta, semmoista, johon paimenkoikien on tapana toitottaa, kun etsiwät lehmiänsä.

— „Sepä oli merkillistä, sitä en ole tullut koskaan ajatelleeksi“, sanoi haltija ja käwi hywin miettiwäiseksi. „Olijikohan todellakin niin, että Jumalan voi nähdä Hänen töisjäsä, niitä hajoittelemattakin? Ja olisiiko Jumala tosiaankin meisjä itsesjämme?“

— „Kyllä se on aiwan warmaa“, wastasi Tahwo, ja samassa paistoi aurinko suoraan hänen kaswoihin, ja niin että hänen täyhti kädellä warjostaa silmiänsä.

— „Mutta sittenhän olenkin löytännyt luonnon salaisuuden“, wirkkoi Harmaaparta, ja häpesi ja hämmästyihyt aikaa.

— „Älkää, kummi kulta, sitä enää epäilkö“ sanoi Tahwo, waikk’ei ensinkään käsittänyt kummin huolia. Ja sitten puhalsi hän uuteen torweensa, ja — „tuu! tuu!“ kajahtelivat metsän rinteet.

— „Mutta sepä nyt sittenkin oli kowin merkillistä“, sanoi haltija uudestaan, eikä woinut päästä suuresta hämmästyksestään. „Tässä nyt olen istunut monta tuhatta vuotta ja olen jakanut luonnon pieniin osiin, enkä ole löytännyt muuta kuin lakastuneita lehtiä ja mädänneitä jäännöksiä, ja sitten tulee poika-nulikka, jonka korwantausta tuskin on kuitwakaan, ja panee ihan nenäni eteen, mitä olen etsinyt! Kuinka onkaan mahdollista, että pienin lapsi voi nähdä Jumalan ja selittää maailman suuren arvoituksen, kun minä, joka olen oppinein ja wiisain haltija koko maailmassa, olen nähnyt aiwan turhaan ääretöntä waiwaa. Mutta niin se kuitenkin on, ja se minua oikein

harmittaa. Kun kaikki päästä päähän tarkastelee, on tuo pieni poika-nulikka viisaampi minua." Harmaaparta tätä sanoessansa muuttui yhä pienemmäksi, ja wihdoin hänestä tuli siili, joka niin häpeşi lapsia, että se piilouşi wuoreen. Mutta Ester oli nyt saanut wassansa walmiiksi, ja Tahwo toitotti uuteen torweensa, ja niin he meniwät ulos katsomaan lehmiä ja wuohia.

Metjä ei milloinkaan heistä näyttänyt niin wiheriältä, taiwas ei milloinkaan ollut niin sininen eikä linnut milloinkaan laulaneet niin kauniisti. Jokainen eläin osasi puhua, jokainen puu taisi nähdä, jokainen kiwi heitä ymmärşi. Heistä näytti, kuin Jumala olisi kirjoittanut kaikki suurta, kaunista pyhää Raamattua ihmisille. Toiseen on hän kirjoittanut ilmoitetun sanansa, kymmenet käskynsä ja pyhän ewankeliuminsa Herrastamme Kristuksesta ja iankaikeudesta elämästä. Toiseen raamattuun, joka on meillä awattuna Jumalan suuressa luonnossa, on hän kirjoittanut joka lehteen kaikkiwaltiaisuusensa, wiisautensa ja iankaikeisen hywyhtensä, jos me waan ymmärrämme sitä lukea. Mutta sitä ei haltija Harmaaparta ymmärtänyt, ja sentähden hänestä tuli siili. Harmillista onkin, kun etsii jotakin asiaa monta tuhatta vuotta, ja äkkiä tulee paimenpoika ja löytää sen niinkuin puolan metjästä. Mutta maailmassa on niin, että pienet lapset näkewät Jumalan. Ja waikka he eiwät woi käsittää luonnon salaisuutta, tuntewat he sen kuitenkin sydämessänsä, eikä luonnon salaisuus olekaan muuta, kuin että Jumala on meissä kaikki kaikissa.

